

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Cel i zakres pracy	2
Podstawa prawna	2
1. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE MIKOŁÓW	3
1.1. Stan środowiska w gminie	3
1.1.1. Położenie i granice	3
1.1.2. Geologia i geomorfologia	3
1.1.3. Gleby	4
1.1.4. Stosunki wodne	4
1.1.5. Warunki atmosferyczne	7
1.1.6. Szata roślinna	8
1.1.7. Ocena zagrożeń wynikająca z eksploatacji węgla kamiennego	10
1.1.8. Zagrożenia powodziowe	13
1.1.9. Zagrożenia hałasem	13
1.2. Informacje społeczno-ekonomiczne	14
1.2.1. Wskaźniki społeczno - ekonomiczne	14
1.2.2. Analiza budżetu – sprawozdanie z wykonania budżetu za lata 2000-2002 oraz plan na rok 2003	17
1.2.3. Ocena wydatków na ochronę środowiska	20
1.2.4. Prognoza dochodów na lata 2004 – 2007	21
1.2.4.1 Dochody budżetowe 2004 – 2007	21
1.2.4.2 Wydatki budżetowe	21
1.2.5. Bezrobocie	22
1.2.6. Komunikacja	22
1.2.7. Infrastruktura techniczna	23
1.2.8. Wskaźniki aktywności gminy i społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska	26
1.3. Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska	27
2. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA ŚRODOWISKOWE GMINY MIKOŁÓW	29
2.1. Tabela zbiorcza - cele, priorytety i zadania wraz z czasem realizacji, szacunkowymi kosztami i możliwościami finansowania	31
3. HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	51
4. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH	63
5. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	65
6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	65
6.1. Struktura organizacyjna zarządzania programem	65
7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	68
LITERATURA	70

Wprowadzenie

Podstawą niniejszego opracowania jest umowa nr 302/2002 (482 26052-351) wraz z aneksami zawarta w dniu 17.06.2002 pomiędzy Miastem Mikołów a Głównym Instytutem Górnictwa w Katowicach.

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska, PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA wraz z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI dla Miasta Mikołów.

Cel i zakres pracy

Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego gminy z ochroną jej walorów środowiskowych. Przedstawione cele i zadania są zgodne ze "Strategią rozwoju województwa śląskiego", która dąży do stworzenia regionu realizującego podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju, czystego we wszystkich wymiarach środowiska naturalnego i o kompletnej infrastrukturze ochrony środowiska, radzącego sobie z problemami zanieczyszczenia pochodzącego z różnych źródeł oraz odtwarzającego wartości środowiska naturalnego i powiększającego różnorodność biologiczną obszarów..".

W niniejszej pracy opisano aktualny stan środowiska oraz zasobów naturalnych, zagrożenia środowiska wynikające z rozwoju gospodarczego, długoterminową i krótkoterminową politykę ochrony środowiska dla poszczególnych elementów środowiska (cele, priorytety, zadania własne i koordynowane) oraz szacunkowe koszty wdrożenia działań na rzecz ochrony środowiska.

Podstawa prawna

Podstawy prawne oraz zakres merytoryczny Programu Ochrony Środowiska określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.Nr 62, poz. 627).

Program Ochrony Środowiska dla gminy Mikołów został opracowany w oparciu o:

- Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U.Nr 62, poz.628 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.Nr132, poz. 622 z późn. zm)
- Ustawę z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustaw – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz niektórych ustaw (Dz.U.Nr 100, poz. 1085),
- Ustawę z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity – Dz.U.Nr 106 z 2000r. , z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity – Dz.U.Nr 15, poz.139 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U.Nr 63, poz.638),
- Ustawę z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.Nr 16, poz. 78, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.Nr 72, poz. 747),
- Ustawę z dnia 20 grudnia 1996 r.o gospodarce komunalnej (Dz.U.Nr9, poz. 43 z 1997r. , z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U.Nr 112, poz. 1206).

1. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE MIKOŁÓW

1.1. Stan środowiska w gminie

1.1.1. Położenie i granice

Miasto Mikołów leży w środkowej części województwa śląskiego, na południowy zachód od Katowic. Od północy graniczy z Rudą Śląską i Gierałtovicami, od północnego wschodu z Katowicami, od południowego wschodu z gminą Tychy, od południa z gminą Wyry i Łaziska, od południowego zachodu z Orzeszem, a od zachodu z gminą Ornontowice. Do gminy Mikołów należą sołectwa: Bujaków, Borowa Wieś, Mokre, Paniowy i Śmiłowice oraz dzielnica Kamionka.

1.1.2. Geologia i geomorfologia

W budowie geologicznej rozpatrywanego obszaru biorą udział utwory: karbonu, triasu, trzeciorzędu i czwartorzędu.

Utwory karbońskie buduje seria przekładających się nawzajem piaskowców, iłowców i pokładów węgla warstw orzeskich i łaziskich. Lokalnie warstwy karbońskie mają swoje wychodnie na powierzchni terenu. Osady triasu występują miejscowo w rejonie Mokre pod warstwami trzeciorzędu i czwartorzędu lub jako wychodnie na powierzchni terenu. Trias reprezentowany jest przez kompleks skał węglanowych (wapienie, margle), ropy, piaski i żwiry. Osady trzeciorzędu (miocenu) zalegają w północnej części Mikołowa (Borowa Wieś, Paniowy, Bujaków, Śmiłowice, Reta) i reprezentowane są przez piaski i ropy. Pokrywa czwartorzędowa zbudowana jest z utworów plejstocenu oraz holocenu.

Utwory plejstoceniowe (piaski z głazami akumulacji lodowcowej) występują w rejonie sołectwa Borowa Wieś i Śmiłowice oraz osiedla Reta, natomiast gliny zwałowe występują w rejonie sołectw Bujaków i Paniowy oraz miejscami przy ul. Gliwickiej, ul. Zamkowej, ul. Fitelberga oraz w obrębie Fabryki Palenisk Mechanicznych.

W morfologii terenu miasta generalnie wyróżnić można dwie formy krajobrazu:

- 1 Pierwsza charakteryzuje się występowaniem łagodnych wzniesień poprzecinanych dolinami rzek. Ciekły powierzchniowe na tych obszarach mają dobrze wykształcone doliny i zachowują swój naturalny charakter, lokalnie na obszarach zabudowanych doliny posiadają uzbrojenie techniczne. Ta forma krajobrazu dotyczy głównie południowej części terenu miasta.
- 2 Północna część charakteryzuje się znacznie mniej urozmaiconą morfologią, występują tu rozległe tereny prawie płaskie lub lekko nachylone w kierunku północnym. Doliny cieków są tu słabiej wykształcone, ale wyraźne. Generalnie ta część miasta charakteryzuje się występowaniem dużych kompleksów leśnych (las Borowski, Paniok) i rzadką zabudową.

Istniejące warunki środowiskowe należy uznać za zbliżone do naturalnych. Przekształcenia powierzchni na skutek działalności przemysłu dotyczy jedynie fragmentów obszaru na granicy Rudy Śląskiej i Mikołowa – składowisko odpadów KWK „Halemba”. Pozostały obszar zabudowany został z zachowaniem naturalnego ładu, co przyczyniło się do zachowania w znacznej mierze naturalnych koryt rzecznych.

W granicach miasta występują obszary górnicze 8 kopalń węgla kamiennego: KWK „Śląsk”, KWK „Murcki”, KD „Barbara”, KWK „Bolesław Śmiały”, KWK „Budryk”, KWK „Makoszowy”, KWK „Bielszowice”, KWK „Halemba”.

1.1.3. Gleby

Użytki rolne w granicach administracyjnych Mikołowa stanowią 55,6% obszaru i są zaliczane do strefy „A” wg trzystopniowej skali ustalonej na podstawie przeprowadzonego monitoringu gleb w województwie śląskim.

Wartość bonitacyjna gleb w Mikołowie jest zróżnicowana:

- grunty orne – 100%, w tym:
 - gleby najlepsze III klasy bonitacyjnej – 23,67%,
 - gleby IV klasy bonitacyjnej – 58,55%,
 - gleby V klasy bonitacyjnej – 16,94%,
 - gleby VI klasy bonitacyjnej – 0,84%,
- użytki zielone – 100%, w tym:
 - Ł,Ps III – 19,81%,
 - Ł, Ps IV- 52,31%,
 - Ł, Ps V - 24,52%,
 - Ł, Ps VI – 3,36%.

Badania monitoringowe gleb województwa katowickiego prowadzone przez ObiKŚ w latach 1982 – 1998 potwierdzają obecność metali ciężkich w gruntach na terenie Mikołowa w ilości:

- cynku – 26 387 mg/1 kg gleby,
- ołowiu – 25 126 mg/1 kg gleby,
- kadmu – 0,5 4 mg/1 kg gleby,

Podwyższone wartości stężeń metali świadczą o podwyższonej zawartości ołowiu w glebach (stopień I), słabym zanieczyszczeniu cynkiem (stopień II), słabym zanieczyszczeniu kadmem (stopień II).

Oceniając stan czystości gleby w skali 3 – stopniowej stwierdza się, że grunty rolne Mikołowa należą do strefy A – nie posiadającej zasadniczych przeciwwskazań do prowadzenia upraw roślin konsumpcyjnych. Na terenie Mikołowa występują grunty rolne wytworzone z gleb pochodzenia organicznego – w dolinach cieków wodnych, które wypełniają środkowo – zachodnie obszary gminy Mikołów, obejmując sołectwa Bujaków, Paniowy, Mokre i Śmiłowice.

Przydatność rolnicza gleb dla upraw jest dobra i średnia.

1.1.4. Stosunki wodne

Cieki powierzchniowe

Mikołów położony jest w dolinie rzeki Jamny, w otoczeniu wzgórz Garbu Mikołowskiego. Przez wschodnią i południową część miasta przebiega główny dział wodny Polski I rzędu Odra – Wisła, przy czym niemal cały obszar Mikołowa należy do dorzecza Odry.

Teren położony na południowy wschód od działu wodnego I-go rzędu należy do zlewni Wisły. Zlewnia Wisły w granicach administracyjnych Mikołowa to głównie cieki w ich początkowym stadium. Na południowo wschodnich i wschodnich zboczach wzgórz Garbu Orzesko – Mikołowskiego swoje źródła mają Rów Kaskadnik, Rów Bagnik, Rów Cetnik, Mąkołowiec (dopływ Mlecznej – zlewnia III – go rzędu), Potok Wilkowyjski i Browarniany (źródła Potoku Tyskiego- zlewnia III-go rzędu). Zróżnicowana morfologia (różnica wysokości 30 m) powoduje, że odprowadzenie wód opadowych z tych obszarów następuje w sposób naturalny. Cieki mają dobrze wykształcone doliny i nie tworzą zalewisk.

Zasadnicza część miasta położona jest w I-szo rzędowej zlewni Odry, II-go rzędowej zlewni Bierawki i Kłodnicy i III-cio rzędowej zlewni Jamny, Promny i Żabicy oraz kilka źródłowych zlewni innych cieków np. Jasienicy, Potoku Bujakowskiego oraz innych cieków naturalnych bez nazwy.

Stan rowów melioracyjnych, będących odbiornikami wód opadowych i roztopowych z terenu Mikołowa jest dobry. Centrum miasta posiada kanalizację ogólnospławną, która odprowadza wody do Potoku Jamna. Planuje się skierowanie wód opadowych z kanalizacji ogólnospławnej na projektowaną oczyszczalnię „Centrum”. Kanalizację deszczową posiada dzielnica Reta (odbiornikiem jest również Potok Jamna). Realizowana jest kanalizacja sołectwa Borowa Wieś (wykonane trzy odcinki mają umocnione wyloty do rowów). W dzielnicy Bujaków na ul. Zbożowej wykonano częściowo dwa odcinki kanalizacji (III etapy). Kolektor kanalizacji poprzez separator połączony został z rowem przydrożnym, odprowadzającym wody do potoku Jasienica. W dzielnicy Kamionka wykonana jest częściowo kanalizacja deszczowa (skanalizowana ul. Plebiscytowa oparta o odprowadzenie wód do wzmocnionego płytami ażurowymi rowu, którego odbiornikiem jest Potok Jamna oraz ul. Porazińskiej, przy czym umocniony jest tylko wylot do potoku Jamna). Dzielnica Paniowy skanalizowana jest w ok. 30% (ul. Wolności, Mała, Żurawia) - odwodnienie włączone jest do umocnionego rowu, który odprowadza wody do Potoku Promna. Wody opadowe z ul. Magnolii odprowadzane są do umocnionego obustronnie faszyną rowu, a następnie do Potoku Promna.

Potok Jamna – lewobrzeżny dopływ Kłodnicy, do której uchodzi w 64,6 km. Na odcinku leśnym dolina Jamny i jej dopływy posiadają dobrze wyrzeźbione, głębokie koryta. W centrum miasta dolina posiada uzbrojenie techniczne. Środkowy fragment prawobrzeżnej doliny został zdegradowany poprzez lokalizację zwałowiska „Panewniki” (na granicy Mikołowa, Rudy Śląskiej i Katowic). Lokowane są tu odpady pogórnice KWK „Halemba”.

Żabica – teren zlewni w granicach miasta Mikołów obejmuje głównie tereny leśne i przemysłowe (na lewym brzegu zlokalizowana elektrownia Halemba).

Potok Promna- lewobrzeżny dopływ Kłodnicy. Całkowita długość potoku wynosi 13 km, z czego w granicach administracyjnych miasta znajduje się ok. 12,5 km. Generalnie potok płynie w naturalnym korycie wśród pól i zadrzewień, jedynie na wysokości zwartej zabudowy posiada uzbrojenie techniczne.

Potok Jasienica – w granicach administracyjnych miasta leży jedynie główny odcinek o długości ok. 5 km. Generalnie potok płynie w naturalnej dolinie rzecznej.

Dolina Kłodnicy – obszar o powierzchni ok. 2530 ha w północnej części gminy. Zlewnia obejmuje głównie tereny uprawiane rolniczo. Teren zlewni jest prawie płaski i charakteryzuje się występowaniem licznych cieków bez nazw wpadających bezpośrednio do Kłodnicy.

Powierzchniowe zbiorniki wodne

W granicach miasta Mikołów brak jest dużych zbiorników wodnych o charakterze zbiorników retencyjnych. Generalnie powierzchniowe zbiorniki wodne to niewielkie oczka występujące w biegu potoków lub niewielkie stawy o charakterze zagłębień bezodpływowych. Zbiorniki te wykorzystywane są do celów rekreacyjnych bądź przeciwpożarowych.

Największy kompleks stawów zlokalizowany jest w zlewni potoku Jasienica w Paniowach i Bujakowie. Inne bardziej znane zbiorniki wodne na terenie miasta to „Starganiec” w zlewni Jamny i stawy „Kaśka” położone w południowej części miasta.

Ścieki wytworzone na obszarze miasta, zarówno związane z bytowaniem, jak i produkcją przemysłową, odprowadzane są głównie do Potoku Jamna i Promna. Wody tych potoków od lat objęte są monitoringiem, dzięki czemu można określić ich jakość. Wyniki badań potwierdzają utrzymujący się ponadnormatywny poziom skażenia wód, które docelowo mają uzyskać III klasę czystości.

Potok Jamna będący głównym odbiornikiem ścieków z terenu Mikołowa – śródmieścia, wykazuje ponadnormatywne stężenia związków organicznych oraz metali (żelazo, cynk, miedź, ołów).

Potok Promna również wykazuje ponadnormatywne stężenia, szczególnie wysokie stężenia fosforanów i azotanów.

Wody podziemne

Miasto Mikołów leży w obrębie górnośląskiego regionu hydrogeologicznego podregionu katowickiego z głównym poziomem wodonośnym w utworach karbonu górnego i drugorzędym w utworach czwartorzędowych.

Wody karbońskie wg A. Różkowskiego zaliczono do GZWP¹ C/2 Tychy Siersza (wg A.S. Kleczkowskiego jest to GZWP nr 457 Tychy Siersza) oraz UPWP² C_{II} Mikołów Sosnowiec natomiast wody czwartorzędowe do UPWP Q_I Rejonu Górnej Odry.

GZWP C/2 Tychy Siersza obejmuje południowe fragmenty miasta Mikołów m.in. fragment Bujakowa, Kolonię Huta, Mokre, Nowy Świat, Kałuże, Kolonię Wojewódzką, Regielowiec, Gronie.

Zbiornik zasilany jest pośrednio poprzez infiltrację wód przez warstwy czwartorzędowe, a także bezpośrednio na wychodniach.

UPWP Mikołów – Sosnowiec obejmuje większość terenów miasta za wyjątkiem północnych obszarów Mikołowa (Paniowy, Borowa Wieś), rozciąga się ze wschodu na zachód. Głębokość występowania wód tego poziomu jest zróżnicowana od 150 do 300 m w utworach karbonu produktywnego (piaskowce, zlepieńce). UPWP Mikołów – Sosnowiec jest zbiornikiem o charakterze odkrytym, tzn. zasilany jest bezpośrednio poprzez wychodnie lub pośrednio – poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędu i triasu. Wodonośne piętro czwartorzędu występuje na prawie całym obszarze jednakże na terenie Mikołowa do **UPWP Q_I Rejonu Górnej Odry** (dawniej GZWP Q/3 Rzeki Kłodnicy) zostały zaliczone tylko niektóre północne tereny miasta, tj. północno-wschodnie obszary zielone oraz fragmenty sołectw Borowa Wieś, Dąbrowa i Paniowy.

Piętro związane jest głównie z utworami piaszczysto – żwirowymi, lokalnie w piaskach pylastych. Zbiornik UPWPQ_I Rejonu Górnej Odry charakteryzuje się dużą podatnością na zanieczyszczenia z powierzchni terenu gdyż jest zbiornikiem hydraulicznie odkrytym o porowym systemie hydraulicznym (zasilany jest wodami opadowymi).

W triasowym piętrze wodonośnym głównymi poziomami wodonośnymi są poziomy wapienia muszlowego i retu rozdzielone marglistymi utworami dolnej części warstw gogolińskich. Ponieważ utraciły one, na znacznych obszarach, swój izolujący charakter na skutek redukcji miąższości, zdyslokowania, dolomityzacji oraz sztucznie wywołanych połączeń hydraulicznych, dlatego zwykle traktuje się je jako jeden kompleks wodonośny zwany serią węglanową triasu.

Wody podziemne z triasowego piętra wodonośnego ujmowane są w Mikołowie ujęciem w Śmiłowicach (o wydajności 91,0 m³/h).

¹ GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

² UPWP – Użytkowy Poziom Wód Podziemnych

W ramach kompleksu wodonośnego serii węglanowej triasu wydzielono pięć GZWP, które w całości lub w części znajdują się na obszarze województwa śląskiego.

Znaczenie dla Mikołowa ma Główny Zbiornik Wód Podziemnych – GZWP 330. Powierzchnia tego zbiornika wynosi 330 km². Obszar najwyższej ochrony tego zbiornika (ONO) wynosi 184 km², natomiast obszar wymagający wysokiej ochrony (OWO) wynosi 76 km². Ośrodkiem tego zbiornika są utwory triasu środkowego i triasu dolnego (ośrodki szczelinowo – krasowo - porowe). Średnia głębokość ujęć dla tego zbiornika wynosi 120 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 113 tys. m³/d. Miąższość ośrodków hydrogeologicznych tego zbiornika waha się od 66 – 120 m. Współczynnik filtracji wynosi $6,7 \cdot 10^{-5}$ m/s. Średnia wydajność studni na obszarze tego zbiornika to 173 m³/h.

Ujęcia wód podziemnych (chronionych) rozpoznanych hydrogeologicznie na terenie miasta Mikołowa (*dane pochodzą bezpośrednio od użytkowników poszczególnych ujęć*)

Lp	Użytkownik	Lokalizacja ujęcia	Nr studni Rok wydania	Głębokość studni [m]	Wielkość zasobów eksploatacyjnych	Wydajność	Depresja [m]
1.	KWK Bielszowice	Borowa Wieś, ul. Przelotowa	S-2 podstaw., S-1 awaryjna 1981r.	70,0	18,0 [m ³ /h] 14,0 [m ³ /h]	35,0[m ³ /dobę]** w sezonie grzewczym i 30,0** poza sezonem	15,9 18,6
2.	KWK Budryk	Paniowy	S-2 (szyb V) 1986r.	110,0	1000 [m ³ /dobę]	29,1 [m ³ /h] *	25,3
3.	Zakład Inżynierii Miejskiej	Bujaków, ul. Szkolna	S-2 S-3 S-3''	45,5 45,0 57,0	Łącznie 16,26 [m ³ /h] S2 = 6,36 [m ³ /h] S3 +S3'' = 9,9 [m ³ /h]	Łącznie 16,26 [m ³ /h]* S2 = 6,36 [m ³ /h]* S3 +S3'' = 9,9 [m ³ /h]*	2,28 3,89 3,88
4.	Zakład Inżynierii Miejskiej	Śmiłowice – Rusinów	S-1-1928r.	23,0	91,5 [m ³ /dobę]	1820 [m ³ /dobę]* przy nieprzekraczalnej wartości 91,0 m ³ /h	9,0
5.	Tyskie Browary Książęce	Gronie	S-1-1898r. S-2-1898r. S-3-1898r.	8,0 2,9 3,2	29,2 [m ³ /h]	29,2 [m ³ /h] * (średnioroczna sumaryczna)	2,2

*zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym

**zgodnie z informacją uzyskaną w KWK Bielszowice

Zanieczyszczenie wód podziemnych związane jest z doprowadzeniem do nich substancji obcych środowisku hydrochemicznemu.

1.1.5. Warunki atmosferyczne

Mikołów położony jest w korzystnym topoklimacie (formy wypukłe, wyniesione ponad dna dolin), określa się go jako przejściowy między klimatem oceanicznym a kontynentalnym. Na omawianym obszarze przeważają wiatry z sektora zachodniego, o średniej prędkości do 3,0 m/s. Pociąga to za sobą wysokie zachmurzenie, a tym samym przewagę dni pochmurnych nad pogodnymi. Średnia roczna suma opadów wynosi 798 mm i jest wyższa od średniej w Polsce. Średnia roczna temperatura wynosi 7,9 °C. Klimat wpływa na długość okresu wegetacyjnego, który trwa przez 210 – 220 dni, tj. od połowy marca do końca października.

O jakości powietrza atmosferycznego decyduje tutaj przede wszystkim emisja pyłowo – gazowa, pochodząca z lokalnych źródeł produkcyjno – usługowych, kotłowni palenisk domowych, środków transportu oraz w pewnym stopniu przynoszonych z terenów przyległych – przede wszystkim Huty Łaziska S.A., Elektrowni Łaziska S.A. i Elektrociepłowni Tychy.

Pod względem zanieczyszczeń powietrza Mikołów 1996r. lokował się w województwie katowickim na pozycji 100 wśród 112 rejonów, gdzie niższa pozycja oznaczała wyższe zagrożenie (wg danych WSSE – Katowice).

Emisja pochodząca z palenisk domowych jest wyższa niż występująca przy produkcji porównywalnych ilości energii w energetyce zawodowej na skutek spalania najtańszych gatunków węgla niskokalorycznego i zasiarczonego.

Generalnie na stan powietrza atmosferycznego w Mikołowie największy wpływ mają zanieczyszczenia będące efektem procesu spalania.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego przez zakłady przemysłowe i gospodarki ciepłej w Mikołowie w 1997 r. wynosiło:

- pyłowe – 0,4 tys. ton / rok,
- gazowe ogółem – 95,5 tys. ton /rok (w tym 0,5 tys. ton SO₂),
- zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % wytworzonych zanieczyszczeń: pyłowych 76,6%, gazowych 0%.

Wyniki badań jakości powietrza ze stacji pomiarowej przy ul. Raciborskiej w Katowicach w 2000 r. przedstawiały się następująco:

- stężenie dwutlenku siarki (średnioroczne) wynosiło 31 µg/m³,
- stężenie pyłu zawieszonego ogółem (średnioroczne) wynosiło 40 µg/m³,
- stężenie dwutlenku azotu (średnioroczne) 29 µg/m³,
- stężenie tlenku węgla (średnioroczne) 0,99 mg/m³,
- stężenie ozonu – średnia z ośmiu godzinnych wartości stężenia pomiędzy godzinami 10⁰⁰ – 18⁰⁰ wynosiło 173 µg/m³.

Stężenie zanieczyszczeń powstających głównie podczas spalania paliw w celach grzewczych charakteryzuje zmienność sezonowa związana z warunkami klimatycznymi. Największe różnice w miesiącach zimowych i letnich wykazują stężenia dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz ozonu.

Wartości stężeń zanieczyszczeń w sezonach zimnych i ciepłych ze stacji przy ul. Raciborskiej w Katowicach w 2000 r. zestawiono w tabeli poniżej.

Zanieczyszczenie	Średnie stężenie [µg/m ³] w okresach	
	I-III, X-XII	IV-IX
stężenia dwutlenku siarki	39	23
stężenie pyłu zawieszonego	47	33
stężenie dwutlenku azotu	32	26

1.1.6. Szata roślinna

Do najważniejszych zbiorowisk roślinnych na terenie Mikołowa należą lasy. Zajmują 2169 ha, w tym lasy prywatne stanowią 4,7%. Udział zbiorowisk leśnych w mieście stanowi 27,5% powierzchni ogółem. Główne kompleksy leśne o funkcji ochronnej (LPO –GOP) to Las Panewnicki i Las Borowski.

Las Panewnicki – w przewadze sosnowy, fragmentami mieszany brzoźowo – topolowy, rozciągający się od Panewnik i Ligoty w Katowicach, do Śmiłowic i Rety w Mikołowie. W jego obrębie zlokalizowane jest na obszarze ok. 40 ha (na terenie Mikołowa

– 35 ha) składowisko odpadów KWK „Halemba”. Las Panewnicki podobnie jak Las Kochłowski jest w znacznym stopniu użytkowany rekreacyjnie. W lesie prowadzą liczne szlaki turystyczne, pełniące funkcje tras rowerowych.

Las Borowski – w przewadze sosnowy, położony między Borową Wsią i Halembą. W zachodniej części lasu znajduje się zrekultywowana 68 hektarowa „Hałda Borowa I”. Przez obszar lasu i jego obrzeżem prowadzone są 3 szlaki turystyczne, prowadzące do obiektów zabytkowych w Chudowie, Borowej Wsi i Przyszowicach.

Tereny gminy pokryte są roślinnością o półnaturalnej i naturalnej genezie oraz roślinnością antropogeniczną.

Do terenów pokrytych półnaturalną i naturalną roślinnością zalicza się:

- tereny leśne stanowiące duże, zwarte obszary wchodzące w skład krajowego ESOCH (Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych),
- roślinność dolin cieków,
- zespoły leśne i zadrzewienia oraz zadrzewienia śródpolne,
- wrzosowiska, torfowiska, pastwiska, tereny podmokłe wraz z jeziorkami i oczkami wodnymi, jako przyrodniczo cenne i ważne węzły ekologiczne, utrzymujące naturalną równowagę środowiska.

Do terenów pokrytych roślinnością pochodzenia antropogenicznego należą:

- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- zieleń towarzysząca terenom zainwestowania miejskiego (zieleń urządzona), w tym:
 - parki, zieleńce, zieleń osiedlowa,
 - cmentarze,
 - ogrody działkowe,
 - zieleń uliczna.

Do obszarów roślinności chronionej należą:

- kompleksy leśne o funkcji ochronnej (LPO - GOP),
- doliny cieków stanowiące główne korytarze integracji ESOCH,
- zadrzewienia śródpolne, remizy, ostoje ptactwa i zwierzyny.

Do roślinności szczególnie chronionej, posiadającej status prawny zalicza się aktualnie w Mikołowie 7 obiektów posiadających status pomników przyrody. Należą do nich:

- miłorząb dwuklapowy przy ul. Pszczyńskiej,
- lipa drobnolistna przy ul. Okrzei,
- grupa lip drobnolistnych (6 szt.) na terenie parafii w Bujakowie,
- lipa drobnolistna w Mikołowie Mokrem,
- platan przy ul. Janasa na terenie przedszkola,
- wiąz szypułkowy przy ul. Paprotek w Mikołowie Kamionce,
- grupa buków pospolitych (2 szt.) na terenie przedszkola Nr 2 przy ul. Janasa.

Obszar doliny Jamny został uchwałą Rady Miasta objęty ochroną prawną, w postaci zespołu przyrodniczo – krajobrazowego.

Do objęcia szczególną ochroną prawną kwalifikują się w Mikołowie liczne tereny o walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak:

- dolina Promny,
- Fiołkowa Góra – część projektowanego Ogrodu Botanicznego,
- liczne stawy i oczka wodne, znajdujące się na terenach leśnych bądź na styku terenów rolniczych i leśnych (użytki ekologiczne),
- drzewa i aleje w stosunku do których toczy się postępowanie administracyjne w celu uznania ich za pomnikowe.

Dorzecze Kłodnicy jest szczególnie wartościowym zespołem przyrodniczo – krajobrazowym i wodno – gospodarczym, który w układzie geograficznym łączy dolinę Odry z Wyżyną Śląską a wnikając w jej zurbanizowaną przestrzeń, kształtuje klimat całej aglomeracji górnos Śląskiej.

Wschodnie dorzecze Kłodnicy od strony południowo – wschodniej wyznaczają wzgórza Garbu Orzesko – Mikołowskiego, z którego w kierunku Wisły spływają wody dorzecza Gostynki.

Ośrodkami integrującymi dorzecza jest historyczne miasto Mikołów, założone u źródeł potoku Jamna.

Obszar doliny Kłodnicy obejmuje powierzchnię 10260 ha (102,6 km²) w granicach Katowic, Mikołowa, Chorzowa, Rudy Śląskiej, Gierałtowic, Zabrze.

W Mikołowie obszar doliny Kłodnicy zajmuje 2530 ha, co stanowi 32,07% z całości obszaru miasta.

1.1.7. Ocena zagrożeń wynikająca z eksploatacji węgla kamiennego

Na obszarze miasta Mikołów występuje węgiel kamienny i metan.

Złoża węgla kamiennego występują w północnej części miasta na dużych głębokościach. W części południowej złoża są płytsze i tworzą wychodnie. Część środkowa miasta w rejonie Paniowy – Rusinów – Śmiłowice – Reta i północno – zachodni fragment śródmieścia stanowi teren wolny od obszarów górniczych. Wpływy eksploatacji górniczej sięgają jednak do Paniów.

W granicach miasta występują obszary górnicze 8 kopalń węgla kamiennego, w tym KD „Barbara”, która nie prowadzi eksploatacji węgla.

Trzy kopalnie: Bielszowice, Halemba i Budryk posiadają również koncesję na wydobywanie metanu, jako kopaliny towarzyszącej.

KWK „Śląsk”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 14,21 km². Wielkość zasobów bilansowych: 158,5 mln Mg. Eksploatowane pokłady: 502, 510. Głębokość eksploatacji: 750 – 1030 m. Obszar górniczy kopalni położony jest na południowym skłonie Siodła Głównego w strefie regionalnych uskoków o zrzutach do 365 m, które dzielą złoża na trzy partie J, K, L, gdzie górotwór jest silnie pocięty uskokami (mikrotektonika). W zakresie rozpoznania mikrotektonicznego, złoża jest rozpoznane w tych pokładach, w których prowadzi się (względnie prowadziło) roboty eksploatacyjne i przygotowawcze. Są to pokłady: 410/1, 411, 413/1, 414/1, 416, 502 w partii „J”, 405, 409, 410/1, 410/2, 411, 414/1, 416, 502 w partii „K”, 416, 417, 502, 504, 507, 510 w partii „L”. Oprócz zaburzeń tektonicznych w pokładach rudzkich i siodłowych stwierdzono nieregularności w ich ciągłości zalegania oraz duże zmiany w grubości pokładów. Generalnie w stropie pokładów występuje łupek ilasty. Spąg pokładów wykształcony jest w postaci łupków ilastych i piaszczystych. Zaleganie pokładów w poszczególnych partiach obszaru górniczego wg dotychczasowych robót górniczych i punktów zbadania wykazuje, że rozciągłość warstw jest generalnie stała z północnego zachodu na południowy wschód z upadem 5 – 10° na południowy zachód. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: metanowe II (510); II i IV (502); wodne: I i II (502); I (510); tąpniowe: I i III (502, 510) pyłowe: klasa B; pożarowe: II grupa samozapalności (502, 510). System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20]. Kopalnia posiada koncesję nr 1/2000 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2011. Obecnie nie prowadzi eksploatacji pod terenem Mikołowa.

KWK „Murcki”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 50,597 km². Wielkość zasobów bilansowych 826,3 mln Mg. Eksploatowane pokłady to 330, 334/2, 349. Głębokość eksploatacji: 330 – 520m. Złoża węgla kamiennego kopalni „Murcki” położone jest

na południowym skrzydle Siodła Głównego. W budowie geologicznej złoża biorą udział czwartorzęd, trzeciorzęd, trias i karbon. Kopalnia prowadzi eksploatację w pokładach warstw orzeskich od 330 do 349. Złoże położone jest w zrzuconym skrzydle uskoku „Kłodnickiego” i obejmuje wschodnią część synkliny Mikołowa. Poprzecinane jest licznymi uskokami o zrzutach od kilkudziesięciu cm do 200 m. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: metanowe I (334/2); wodne: stopień I, II i III; pyłowe: klasa A; pożarowe: skłonność do samozapalania grupy III – IV (średnia i duża). System eksploatacyjny jest

systemem zawałowym w 100 procentach [20]. Kopalnia posiada koncesję nr 135/94 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do 31.08.2020r. Obecnie nie prowadzi eksploatacji pod terenem Mikołowa.

Kopalnia Doświadczalna „Barbara” prowadzi działalność badawczo – naukową w oparciu o stare zroby dawnej KWK „Anna”. Kopalnia negatywnie oddziałuje na środowisko w zakresie sejsmicznym i klimatu akustycznego. Źródłem hałasu Zakładu Głównego jest stanowisko badań zapalników, stanowisko badań materiałów wybuchowych, sztolnie doświadczalne i chodniki doświadczalne oraz młyn węglowy.

Oddziaływanie sejsmiczne - analiza parametrów drgań w wyniku wybuchów mieści się w I strefie szkodliwości czyli jest nieszkodliwe dla budynków w promieniu >100 m od źródła, jedynie budynki położone w bezpośrednim sąsiedztwie sztolni przenoszą drgania strefy I i II, co oznacza brak uszkodzeń konstrukcyjnych.

Kopalnia posiada zatwierdzony przez OUG w Gliwicach Plan Ruchu z dnia 17.12.2002r. nr DZ:IX-0234-1-02/Ba/06 161 do roku 2007.

KWK „Bolesław Śmiały”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 74,345 km². Wielkość zasobów bilansowych 208,201 mln Mg. Eksploatowane pokłady: 324/3, 325. Głębokość eksploatacji 400 – 540 m. Złoże „Łaziska” kopalni „Bolesław Śmiały” znajduje się w obrębie utworów karbonu produktywnego – warstw orzeskich i lokalnie łaziskich. Nadkład stanowią utwory czwartorzędowe i trzeciorzędowe, lokalnie triasowe. W złożu udokumentowanych zostało 31 pokładów bilansowych, z których 21 posiada ustalone zasoby bilansowe. Eksploatacja prowadzona jest w pokładach warstw orzeskich. Złoże stanowi część skrzydła Niecki Łaziskiej, podzielonej występującymi uskokami na bloki tektoniczne. Aktualnie eksploatowane i przygotowywane do eksploatacji są pokłady 324/3 i 325. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: metanowe - I; wodne: stopień I i II; pyłowe: klasa A; pożarowe: II i III. System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20] Kopalnia posiada koncesję nr 116/94 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2020.

KWK „Budryk”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 35,97 km². Wielkość zasobów bilansowych 582,3 mln Mg. Eksploatowane pokłady: 338/2, 341, 358/1. Głębokość eksploatacji 700 i 1050 m. Złoże udokumentowane jest do głębokości 1250 m i obejmuje warstwy orzeskie (od pokładu 325 do 364/4) oraz rudzkie (od pokładu 401 do 407/3). Złoże zalega w 29 pokładach bilansowych, z których 26 zaliczono do przemysłowych. Miąższość eksploatowanych pokładów waha się od 1,2 do 3,4 m. Nachylenie pokładów waha się od 2° do 7°. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: niemietanowe – (338/2), III- (341), IV – (358/1); wodne: stopień I i II (338/2, 341, 358/1); pyłowe: klasa B (338/2, 341, 358/1); pożarowe: mała skłonność do samozapalania. System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20]. Kopalnia posiada koncesję nr 13/94 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2019.

KWK „Makoszowy”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 28,4 km². Wielkość zasobów bilansowych 447,2 mln Mg. Eksploatowane pokłady: grupa rudzka- 405/1, 405/2, 407/2, grupa siodłowa – 501. Głębokość eksploatacji wynosi 530 – 930m. Obszar położony

jest na północno-zachodnim skraju Niecki Głównej. Od północnego zachodu graniczy ze strefą sfałdowań waryscyjskich, z którą związane są strefy uskoków o zrzutach 0-100m między innymi uskok „Diagonalny”, uskok „Knurowski” i uskok „Makoszowski”. Na obszarze KWK „Makoszowy” występują warstwy orzeskie (eksploatowane) o miąższości do 756m i warstwy rudzkie (eksploatowane) o miąższości 680 – 720m, warstwy siodłowe o grubości 175 – 220 m i warstwy porębskie. Grubość eksploatowanych pokładów wynosi od 1,3 do 3,3 m. Nachylenie 0 – 35°. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: metanowe I i II; wodne: stopień I i III; tapaniowe: stopień I, II i III; pyłowe: klasa A i B; pożarowe: grupa II. System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20].

Kopalnia posiada koncesję nr 115/94 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2020.

KWK „Bielszowice”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 34,10 km². Wielkość zasobów bilansowych wynosi 431,517 mln Mg. Eksploatowane pokłady to 364/1, 364/3, 401, 405/1/I, 405/2wg, 417/1, 418, 502, 504, 507. Głębokość eksploatacji do 1140m.. Złoże posiada budowę monoklinalną, o generalnym kierunku rozciągłości SW – NE, z silnie zaznaczającą się tektoniką nieciągłą. Złoże jest podzielone uskokami o przebiegu równoleżnikowym, o zrzutach h= 20 m do 210 m, na trzy odrębne bloki tektoniczne. W budowie geologicznej złoża biorą udział utwory czwartorzędowe, trzeciorzędowe, triasowe (tworzą nakład o grubości 2,0 – 235,0 m) oraz utwory karbońskie – warstwy orzeskie, rudzkie, siodłowe i brzeżne. Miąższość karbonu, bez warstw brzeżnych, wynosi od 1070 do 1670 m. Aktualnie eksploatowane są warstwy orzeskie, rudzkie i siodłowe, z pokładów węgla o miąższości 1,4 – 4,1m oraz górna warstwa pokładu 405/2 o grubości całkowitej ok. 8,0 m. Średnie nachylenie pokładów wynosi 10° w kierunku na SE. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: metanowe I (364/3), II (417/1), III (364/1), IV (405/1/I, 405/2, 418, 502, 504, 507); wodne: stopień I i II; tapaniowe: II i III; pyłowe: klasa B; pożarowe: ma skłonność do samozapalania. System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20].

Kopalnia posiada koncesję 161/94 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2020. Kopalnia ta prowadzi najintensywniejszą eksploatację z wszystkich kopalń na terenie Mikołowa.

KWK „Halemba”. Wielkość obszaru górniczego wynosi 24,12 km². Wielkość zasobów bilansowych to ok. 620,855 mln Mg. Eksploatowane są następujące pokłady: 340, 405, 413/1, 413/2, 415/1, 502, 504, 507. Głębokość eksploatacji sięga 1030 m. Złoże zlokalizowane jest na południowym skłonie Siodła Głównej. Ukształtowane jest w formie zrębu tektonicznego. Na południu złoże obcięte jest uskokiem „Kłodnickim”, za którym kopalnia eksploatuje pokład 340, 402 i 405/1. Miąższość karbonu wynosi ponad 1000m. Złoże budują utwory warstw orzeskich, rudzkich o średniej grubości pokładów 1,8m i siodłowych o grubości pokładów 2,0 – 6,5m. Warstwy zapadają w kierunku południowym pod kątem średnio 7°. Skala zagrożeń naturalnych przedstawia się następująco: niemietanowe 340, III (413/1-2), IV (402, 405, 415/1, 504, 502, 506, 507); wodne: stopień I i II; tapaniowe: III (415/1, 405, 504, 506, 502, 507);pyłowe: klasa B. System eksploatacyjny jest systemem zawałowym w 100 procentach [20].

Kopalnia posiada koncesję nr 18/98 na eksploatację złóż węgla kamiennego na terenie gminy Mikołów do roku 2021.

Kopalnia Halemba składowuje odpady powęglowe na hałdzie zlokalizowanej w północno-wschodniej części miasta na granicy z Rudą Śląską. Obiekt zajmuje obszar 108 ha. Składowanie odbywa się jednocześnie z pracami rekultywacyjnymi. Prace mają być zakończone w 2011 roku.

Kopaliny pospolite

Na terenie Mikołowa występują wszystkie rodzaje kopaliny pospolitych- surowców budowlanych, krzemionkowo – okrucowych, ilów i skał węglanowych. Eksploatacja większości złóż została zaniechana.

W związku z powracającym zapotrzebowaniem na surowce pospolite nastąpić może ponowna ich eksploatacja.

Na terenie Mikołowa występuje 6 chronionych złóż kopaliny pospolitych:

- 1 złoża piasków podsadzkowych „Borowa Wieś”,
- 2 złoża piasków podsadzkowych „Panewniki – Śmiłowice”,
- 3 złoża piasków podsadzkowych „Panewniki”,
- 4 złoża ceramiki budowlanej „Mikołów – Emma”,
- 5 złoża ceramiki budowlanej „Mikołów – Sitko I”,
- 6 złoża ceramiki budowlanej „Mikołów – Sitko II”.

Ponadto występuje 19 obszarów złóż nieudokumentowanych o niższym statusie ochrony.

1.1.8. Zagrożenia powodziowe

Występujące na terenie Mikołowa cieką należą głównie do dorzecza Odry. Spływ wód z całego terenu koncentruje się w trzech potokach: Jamna, Promna i Jasienica, które są dopływami Kłodnicy. Cieką powierzchniowe w granicach administracyjnych Mikołowa ze względu na swój charakter (głównie obszary źródłiskowe lub początkowe stadium) nie stanowią zagrożenia powodziowego. W związku z powyższym brak jest urządzeń wodnych chroniących przed powodzią – typu zbiorniki retencyjne, suche poldery, obwałowania.

Zgodnie z danymi Miejskiego Inspektoratu Obrony Cywilnej, w lipcu 1997 roku (w trakcie powodzi stulecia) na terenie miasta Mikołów nie stwierdzono powstawania terenów zalewowych, uszkodzeniu uległy głównie przepusty i nawierzchnie dróg. Szkody powstające na zniszczonych drogach nie były wynikiem powstawania fal wezbraniowych, tylko skutkiem zmniejszenia się retencji terenowej. Podczas ulewnych deszczy woda intensywnie spływając po powierzchni terenu, spowodowała rozmycia dróg. Szybkość spływu wody po powierzchni zależy głównie od spadków oraz pokrywy terenu, która stanowi naturalną barierę dla spływającej wody. Zmiana fizjografii zlewni, polegająca na ciągłym uszczelnianiu jej powierzchni w trakcie rozwoju infrastruktury technicznej, praktycznie uniemożliwia wsiąkanie wody w glebę i przyczynia się do wzrostu gwałtowności wezbrań (obserwuje się wzrost współczynników odpływów burzowych). W związku z powyższym w granicach administracyjnych Mikołowa działania przeciwpowodziowe powinny być związane z podejmowaniem czynności zmierzających do ograniczenia ilości spływających wód, poprzez odpowiednie zagospodarowanie dolin cieków.

1.1.9. Zagrożenia hałasem

Wśród szeregu typu źródeł hałasu głównymi sprawcami uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego jest działalność prowadzona na terenie obiektów przemysłowych, ruch drogowy i kolejowy.

Stan zagrożenia hałasem przemysłowym ulega ciągłym zmianom, co wiązać należy z przebiegającym procesem restrukturyzacji gospodarki. Jedną z konsekwencji przeobrażeń w gospodarce jest utrzymujący się wzrost zagrożenia akustycznego dla środowiska przez niewielkie zakłady produkcyjne, usługowe i gastronomiczne. Emitują one hałas o relatywnie niewysokim poziomie (przy niewielkich przekroczeniach wartości normatywnych)

i niewielkim zasięgu oddziaływania, jednakże ich lokalizacja w pobliżu terenów wymagających ochrony akustycznej stwarza, iż stają się one obiektami uciążliwymi akustycznie o charakterze lokalnym.

Jednym z większych emitatorów hałasu przemysłowego jest Kopalnia Doświadczalna Barbara.

Na podstawie danych o natężeniu ruchu pojazdów i charakterystyki ciągów komunikacyjnych szacuje się poziom hałasu na krawędzi jezdni głównych ciągów drogowych miasta i gminy. W ciągach dróg krajowych DK 44 i DK 81 na odcinkach przebiegających w pobliżu gęstej zabudowy z węzłami powodującymi częste hamowania i zatrzymywanie pojazdów, poziom hałasu może przekroczyć w dzień 75dB(A), tj. około 20dB(A) powyżej poziomu normatywnego. W ciągach ulic: Pszczyńskiej, Bielskiej, Wojska Polskiego, Sosnowej, Przelotowej, przebiegających przez tereny z luźną zabudową typu podmiejskiego poziom hałasu kształtuje się w dzień w przedziale 70-75 dB(A), tj. około 20 dB(A) powyżej poziomu dopuszczalnego dla terenów podmiejskich osiedli mieszkaniowych. Poziom hałasu na odcinkach dróg przebiegających przez tereny otwarte szacuje się na około 70 dB(A).

1.2. Informacje społeczno – ekonomiczne

1.2.1. Wskaźniki społeczno – ekonomiczne

Mikołów jest gminą miejską, o powierzchni 80,87 km², cechującą się znacznym zróżnicowaniem w zakresie form użytkowania i sposobu zagospodarowania obszaru.

Zasadniczo dominują tereny otwarte (ok. 83% powierzchni), głównie rolnicze, ograniczone od północy i południa zwartymi zespołami leśnymi. Krajobraz tego typu wraz z występującą tam ekstensywną zabudową jednorodzinną (podmiejską i zagrodową), która skupiła się wzdłuż istniejących dróg, jest charakterystyczny dla pięciu sołectw Mikołowa. Odmienne cechy charakteryzują obszar śródmiejski. Zlokalizowane są tu głównie funkcje przemysłowo – wytwórcze, usługowe, administracyjne i mieszkaniowe. Stopień zainwestowania, rodzaj oraz intensywność wykorzystania terenów są tutaj znacznie wyższe. Mikołów odznacza się brakiem przeinwestowania terenu, gabaryty obiektów są ograniczone, występuje wysoki stopień nasycenia zielenią również na terenach zainwestowania w obszarze centrum, a także są zachowane historyczne elementy krajobrazu kulturowego (układy urbanistyczne, zabytkowe zespoły i obiekty architektoniczne).

Mikołów z racji sąsiedztwa jest współzależny z ośrodkami metropolitalnymi zarówno pod względem funkcjonalnym, jak i przestrzennym, co dotyczy powiązań z Katowicami jako centralnym ośrodkiem i Tychami.

Gospodarkę Mikołowa, proporcjonalnie do wielkości ośrodka, cechuje duża otwartość na otoczenie (duży udział kapitału zagranicznego w sferze przedsiębiorczości) oraz przewaga sektora prywatnego w organizacji podmiotów gospodarczych nad sektorem publicznym. Przekształcenia własnościowe i otwartość wobec otoczenia globalnego są podstawą restrukturyzacji gospodarczej i ekonomicznej gminy.

Demografia

Mikołów z liczbą ludności wynoszącą w 2000r. 38 700 mieszkańców należy do miast o niższym stopniu zaludnienia. Na przestrzeni lat liczba ludności Mikołowa nieznacznie, lecz systematycznie wzrastała, jednak od roku 1998 stan ten uległ zmianie. W porównaniu z latami 70 – tymi, kiedy wzrost liczby mieszkańców był stosunkowo wysoki, wywołany wyżem demograficznym oraz napływem ludności z zewnątrz w poszukiwaniu miejsc pracy i mieszkań, następne dekady odznaczają się wyraźnym słabnącym tempem rozwoju

zaludnienia. Ostatecznie w 1998 r. rozpoczął się proces zmniejszania się liczby mieszkańców Mikołowa.

Warunki mieszkaniowe

Sytuacja Mikołowa pod względem wielkości i zagęszczenia mieszkań kształtuje się korzystniej od średnich wartości dla miast województwa. Struktura zasobów mieszkaniowych uległa znacznemu odmłodzeniu. Mikołów od 1996r. dysponował 12080 mieszkaniami, z czego 6307 mieszkań [strategia mieszkaniowa miasta Mikołowa- Zarząd Miasta Mikołowa – 1998r.] stanowiły łączne zasoby spółdzielcze, komunalne i zakładowe. Z tej liczby 626 mieszkań (10%) pochodzi sprzed 1945r. Wśród zasobów mieszkaniowych własności prywatnej (ok.5700 mieszkań), 1500 znajduje się w budynkach zrealizowanych przed 1945r. [8].

Wiek poszczególnych obiektów mieszkaniowych ma w wielu przypadkach bezpośrednie przełożenie na stan techniczny lokali. Najwyższy udział złych stanów technicznych wykazuje siłą rzeczy zabudowa najstarsza, o niskich standardach wyposażenia. Najlepiej prezentują się zasoby spółdzielcze, zarówno pod względem stanu technicznego, jak i wyposażenia w instalacje, co wynika ze stosunkowo niedługiego okresu ich eksploatacji.

Mieszkania stanowiące własność prywatną (ok.47% ogółem zasobów mieszkaniowych miasta) głównie w budownictwie jednorodinnym, pomimo znacznego udziału obiektów najstarszych (ok.27%), są w ogólnym stanie technicznym dobrym, posiadają natomiast niepełne wyposażenie w instalacje, co dotyczy głównie gazu i c.o. [8].

Edukacja

Wychowanie przedszkolne na terenie miasta realizowane jest (2000r.) w 14 placówkach, co pokrywa w 100% zapotrzebowanie w zakresie wychowania przedszkolnego, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym.

W Mikołowie znajduje się 6 szkół podstawowych, 2 gimnazja i 1 szkoła specjalna, 1 Zespół Szkolno-Przedszkolny i 2 Zespoły Szkolne. Kształcenie na poziomie średnim ogólnokształcącym realizują 2 licea ogólnokształcące jak również Zespół Szkół Technicznych zlokalizowany przy ulicy Rybnickiej, w którym funkcjonują: technikum elektroniczne, technikum mechaniczno – elektryczne, liceum zawodowe, zasadnicza szkoła zawodowa oraz technikum mechaniczno – elektryczne dla dorosłych.

Wyższy poziom kształcenia obejmuje w Mikołowie szkolnictwo na poziomie wyższym niż średni (pomaturalne), realizowane w Medycznym Studium Zawodowym.

Na terenie Mikołowa działa również kilka niepublicznych placówek oświatowych świadczących usługi edukacyjne dla dzieci i dorosłych.

Ochrona zdrowia

W Mikołowie bazę szpitalnictwa stanowią 2 szpitale:

- niepubliczny (katolicki) przy ul. Okrzei,
- szpital miejski przy ulicy Waryńskiego.

Szpitale znajdują się w obiektach starych, o znacznym zużyciu technicznym, wymagające stałych remontów, jednak poziom obsługi lecznictwa szpitalnego jest stosunkowo korzystny, bowiem na 1 łóżko przypada 127 mieszkańców, podczas gdy wskaźnik ten w skali całego województwa wynosi 161 osób.

W Mikołowie funkcjonuje 7 przychodni rejonowych z podstawowymi poradniami pierwszego kontaktu, a dopełnieniem bazy lecznictwa otwartego są poradnie specjalistyczne rozmieszczone na obszarze miasta i występujące samodzielnie, bądź w obiektach przychodni rejonowych i szpitalnych.

Pozycję lecznictwa można określić jako nieco korzystniejszą od przeciętnych statystycznych wartości.

Liczba aptek w 2000r. wynosiła 7 placówek, co oznacza, iż na 1 aptekę przypadało średnio 5,5 tys. mieszkańców. Jest to wskaźnik wyższy od średniej dla miast województwa wynoszącej 5,0 tys. osób/laptekę, jednak wystarczający dla zaspokojenia potrzeb w tym zakresie.

Działalność w zakresie opieki socjalnej prowadzą w Mikołowie dwa ośrodki. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się udzielaniem pomocy finansowej i materialnej osobom potrzebującym (53,2% z budżetu wojewody, 46,8% z budżetu gminy). Koszt świadczeń socjalnych na 1 mieszkańca jest niższy niż przeciętna kwota w skali województwa.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej prowadzi całodzienną opiekę dla osób starszych, samotnych i ubogich. Przeciążenie placówki, ograniczone środki finansowe z (budżetu miasta, z MOPS-u, własnych środków podopiecznych) oraz zły stan techniczny obiektu w znacznym stopniu osłabiają efekty jej działalności.

Gospodarka

Przemysł na terenie gminy ma różnorodny charakter – od zakładów zatrudniających powyżej 1000 osób, po niewielkie firmy rodzinne, których liczba sięga ok. 3000. Niezależnie od tego mikołowskie firmy współpracują z wieloma europejskimi partnerami, tworząc joint venture lub będąc filiami a nawet firmami macierzystymi. Większość dużych zakładów została już sprywatyzowana: Mimet, Mefta oraz Elektrobudowa. Pomimo braku obowiązku zrzeszania się w strukturach samorządu gospodarczego, w Mikołowie działają trzy takie organizacje: Cech Rzemiosł Różnych, Mikołowska Izba Kupiecka i Okręgowa Izba Przemysłowo – Handlowa. Na terenie Mikołowa istnieje wiele prywatnych zakładów usługowych: krawieckie, szewskie, zegarmistrzowskie, jubilerskie, samochodowe i inne.

Kultura

Oferta usług związanych z kulturą obejmuje w Mikołowie działalność Miejskiego Domu Kultury, 7 bibliotek, 4 galerii i jednego kina [8].

Mimo skromnego zakresu podstawowych usług kultury, Mikołów corocznie (od 7 lat) jest widownią prestiżowych imprez kulturalnych m.in. festiwalu muzycznego „Mikołowskie Dni Muzyki” i pleneru malarskiego „Impresje Mikołowskie”.

Sport i rekreacja

Baza sportowo – rekreacyjna Mikołowa obejmuje kilka ośrodków w tym stadion, kąpielisko 2 kluby jeździeckie. Jak na blisko 40 tys. miasto pakiet usług z zakresu kultury fizycznej i rekreacji jest bardzo skromny i niewystarczający zarówno pod względem ilościowym, jak i rodzajowym.

Miasto posiada dwa parki miejskie: „Planty” - jeden z najstarszych parków miejskich na Górnym Śląsku oraz Park w Mokrem. Ich łączna powierzchnia wynosi 23,8 ha. Oprócz zieleni parkowej w obrębie Mikołowa występują różnego rodzaju tereny zieleni miejskiej – skwery, zieleńce oraz ogródki działkowe. Łączna powierzchnia zieleni miejskiej (bez ogródków działkowych) wynosiła w Mikołowie w 1997r. 60,1 ha, co lokuje miasto w pobliżu średniej dla miast województwa.

Korzystne cechy przestrzeni Mikołowa, obfitującej w urozmaicone krajobrazowo otwarte tereny, a także ekosystemy łąkowe, leśne, wodne stanowią potencjalne możliwości dla uprawiania wielu form rekreacji czynnej i biernej.

1.2.2. Analiza budżetu – sprawozdanie z wykonania budżetu za lata 2000-2002 oraz plan na 2003

W poniższej tabeli (Tabela 1) przedstawiono wykonanie budżetu gminy Mikołów za lata 2000 – 2002 oraz plan budżetu na rok 2003, ze wskazaniem głównych źródeł dochodów gminy, w podziale na:

- dochody własne (średnio ok. 71,7% ogółu dochodów), w których największy udział ma udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (średnio ok. 37,8%) i podatek od nieruchomości (średnio ok. 35,4% dochodów własnych),
- subwencje, które średniorocznie kształtują się na poziomie 22,7% dochodów gminy,
- dotacje, które średniorocznie kształtują się na poziomie 5,6% dochodów gminy.

Po stronie wydatków wyróżnić należy dwie kategorie:

- wydatki bieżące, które stanowią średniorocznie 85,1% ogółu wydatków,
- wydatki majątkowe (w nich zaś 100,0% stanowią wydatki inwestycyjne), które stanowią średniorocznie 14,9% ogółu wydatków.

Tabela 1. Syntetyczne zestawienie źródeł przychodów i wydatków budżetowych gminy Mikołów w latach 2000 – 2003 [zł]

Wyszczególnienie	Wykonanie za 2000	Wykonanie za 2001	Wykonanie za 2002	Plan na 2003
DOCHODY	49 584 568	58 410 091	60 930 318	61 095 198
WŁASNE	35 273 061	42 457 072	43 456 220	44 382 595
w tym dochody z majątku	2 663 006	1 312 655	1 215 212	1 572 500
w tym podatek od nieruchomości	11 235 324	14 375 988	17 642 160	18 954 278
w tym udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	12 890 140	17 754 849	15 256 940	15 144 394
SUBWENCJE	11 384 046	13 028 536	13 894 360	13 693 293
DOTACJE	2 927 461	2 924 483	3 579 738	3 019 310
PRZYCHODY	0	0	0	0
WYDATKI	46 303 418	55 833 469	61 023 504	59 895 198
<i>Wydatki bieżące</i>	40 789 776	47 053 403	50 673 760	50 869 479
w tym na obsługę długu	104 293	0	0	350 000
<i>Wydatki majątkowe</i>	5 513 642	8 780 066	10 349 744	9 025 719
w tym inwestycyjne	5 513 642	8 780 066	10 349 744	9 025 719
ROZCHODY	0	0	1 200 000	1 200 000
WYNIK	3 281 150	2 576 622	-1 293 186	0

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w roku 2001 dochody gminy wzrosły średnio o ok. 18% w stosunku do roku 2000. Fakt ten należy tłumaczyć powstaniem powiatu mikołowskiego i zwiększeniem dochodów oraz wydatków z tym związanych. Największe zmiany w dochodach odnotowano w następujących pozycjach:

- podatek od nieruchomości,
- udział w podatku dochodowym od osób fizycznych,
- dochody z majątku,
- subwencje.

Analizując wydatki należy stwierdzić, że o ok. 60% wzrosły wydatki inwestycyjne. Natomiast wydatki bieżące wzrosły nieznacznie o ok. 15%.

Analiza wskaźnikowa zdolności kredytowej jednostki administracyjnej

Wskaźniki charakteryzujące zdolność kredytową gminy przedstawiają się tak jak to pokazuje Tabela .

Wskaźnik dochodowości jest miernikiem zamożności gminy. Im wyższy poziom tego wskaźnika tym gmina z większą łatwością wykonuje zadania publiczne na rzecz swoich mieszkańców.

Udział dochodów z majątku gminy w dochodach wskazuje poziom wykorzystania majątku gminy i najwyższy jest w gminach miejskich (szczególnie uprzemysłowionych).

Wskaźnik inwestycyjny określa udział inwestycji w wydatkach i jest związany z poziomem zamożności gminy.

Wskaźnik zadłużenia 1 określa na ile gmina będzie mogła prowadzić obsługę bieżących zobowiązań na poziomie dochodów wykonanych w roku ubiegłym.

Wskaźnik zadłużenia 2 określa, czy zadłużenie gminy nie przekroczy 15% wysokości dochodów.

Wskaźnik możliwości zadłużenia określa relację długu gminy w stosunku do dochodów w roku bieżącym (max 60% dochodów).

Wskaźnik struktury 1 określa poziom środków własnych gminy. Dopełnienie do stu określa udział uzyskanych środków obcych w środkach finansowych gminy.

Wskaźnik struktury 2 określa poziom wydatków poniesionych na realizację zadań własnych gminy. Dopełnienie do stu tego wskaźnika określa udział spłat pozyskanych środków obcych w środkach finansowych gminy.

Poziom wydatków finansowych określa stopień obciążenia gminy z tytułu obsługi zadłużenia.

Tabela 2. Wskaźniki finansowe dla oceny zdolności kredytowej gminy Mikołów

Lp.	Wskaźniki	Opis wskaźnika	Wykonanie za 2000	Wykonanie za 2001	Wykonanie za 2002	Plan na 2003
1	Wskaźnik dochodowości	dochody gminy na jednego mieszkańca	1 265,8	1 497,7	1 569,1	1 580,2
2	Udział dochodów z majątku gminy w dochodach	dochody z majątku gminy / dochody	28,0%	26,9%	30,9%	33,6%
3	Poziom wydatków inwestycyjnych w wydatkach	wydatki inwestycyjne / wydatki	11,9%	15,7%	17,0%	15,1%
4	Wskaźnik zadłużenia 1	obsługa zobowiązań w roku bieżącym / dochody budżetu ogółem zrealizowane w roku poprzednim	0,2%	0,0%	2,1%	2,5%
4a	Wskaźnik zadłużenia 2	(rata kredytów i pożyczek + odsetki)/dochody budżetu w roku bieżącym < 15%	0,2%	0,0%	2,0%	2,5%
5	Wskaźnik możliwości zadłużenia gminy	kwota zadłużenia/dochody budżetu w roku bieżącym <60%	0,0%	0,0%	7,9%	5,9%
6	Struktura 1	dochody zrealizowane w roku bieżącym / dochody + przychody budżetu zrealizowane w roku bieżącym	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
7	Struktura 2	wydatki zrealizowane w roku bieżącym / wydatki + rozchody zrealizowane w roku bieżącym	100,0%	100,0%	98,1%	98,0%
8	Poziom wydatków finansowych	wydatki finansowe w roku bieżącym / wydatki roku bieżącego	0,2%	0,0%	2,0%	2,6%

Z analizy powyższych wskaźników wynika, że:

- dochody budżetowe w ok. 30% są finansowane z majątku gminnego,
- wydatki inwestycyjne w każdym z analizowanych lat wahają się w granicach 11,9% - 17%,
- wskaźnik zadłużenia 2, który w żadnym z analizowanych lat nie przekracza wartości granicznej,
- wskaźnik możliwości zadłużania, który dopiero w wykonaniu budżetu na rok 2002 nieznacznie przekracza 7,9%,
- wskaźnik struktury 1 mówi, że gmina nie posiłkuje się długiem,
- z powodu nie korzystania z kredytów udział rozchodów w sumie wydatków i rozchodów jest niewielki, o czym mówi wskaźnik struktury 2.

1.2.3. Ocena wydatków na ochronę środowiska

Analizując plan budżetu gminy Mikołów na rok 2003 można wydzielić 2 grupy wydatków na ochronę środowiska: bieżące (związane głównie z organizacją) oraz majątkowe (głównie przeznaczone na inwestycje). Zestawienie zidentyfikowanych grup wydatków przedstawiają poniższe zestawienia.

Tabela 3. Wyszczególnienie grup wydatków bieżących przeznaczonych na ochronę środowiska

Lp.	Rodzaj wydatków	2003
1	utrzymanie urządzeń wodnych	0
2	zakup drzewek do nasadzeń w lasach; pielęgnacja lasów komunalnych i zalesienia	0
3	gospodarka gruntami i nieruchomościami (przekształcenia gruntów)	1 116 419
4	plany zagospodarowania przestrzennego	50 000
5	prace geodezyjne i kartograficzne	0
6	gospodarka ściekowa i ochrona wód	168 000
7	gospodarka odpadami	2 198 712
8	oczyszczanie miast i wsi	358 165
9	utrzymanie zieleni	617 818
10	edukacyjna działalność proekologiczna	0
RAZEM		4 509 114

Tabela 4. Wyszczególnienie grup wydatków bieżących przeznaczonych na ochronę środowiska

Lp.	Rodzaj wydatków	2003
1	utrzymanie urządzeń wodnych	0
2	drogi gminne, sygnalizacja, znaki	730 000
3	drogi lokalne, sygnalizacja, znaki	0
4	gospodarka ściekowa i ochrona wód	4 472 000
5	oczyszczanie miast i wsi	0
6	edukacyjna działalność proekologiczna	0
RAZEM		5 202 000

Wśród wydatków bieżących w dziedzinie ochrony środowiska dominują wydatki na gospodarkę odpadami i gospodarkę gruntami i nieruchomościami. W wydatkach

majątkowych główny nacisk kładziony jest na gospodarkę ściekową, aby wyrównać poziom zwodociągowania z poziomem skanalizowania gminy.

1.2.4 Prognoza dochodów i wydatków na lata 2004-2007

W celu dokonania wieloletnich projekcji dochodów i wydatków budżetowych uwzględniających trendy i kierunki rozwoju ekonomicznego gminy został opracowany zestaw założeń. Podstawą do opracowania jest projekt budżetu na rok 2003, który został przygotowany w oparciu o najbardziej aktualne wytyczne Ministerstwa Finansów, ale w sposób syntetyczny.

1.2.4.1 Dochody budżetowe 2004-2007

- Jako podstawę planowania przyjęto dochody z projektu budżetu na rok 2003,
- Zaplanowano wzrost poszczególnych źródeł dochodów o wskaźnik inflacji,
- Prognozowana inflacja

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Prognozowana inflacja	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%

1.2.4.2. Wydatki budżetowe

- Jako podstawę planowania przyjęto wydatki budżetowe na rok 2003,
- Zaplanowano wzrost poszczególnych grup wydatków bieżących o 1,5%,
- Zaplanowano wydatki majątkowe w wysokości nie mniejszej niż 20,0% planowanych rocznych dochodów gminy.

Prognozę budżetu gminy przedstawia tabela 5

Tabela 5. Prognoza budżetu gminy Mikołów na lata 2004-2007.

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
DOCHODY	62 928 054	64 815 896	66 760 372	68 763 184
WŁASNE	45 714 073	47 085 495	48 498 060	49 953 002
SUBWENCJE	14 104 092	14 527 215	14 963 031	15 411 922
DOTACJE	3 109 889	3 203 186	3 299 282	3 398 260
PRZYCHODY	0	3 800 000	8 500 000	8 600 000
w tym kredyt/pożyczka	0	3 800 000	8 500 000	8 600 000
WYDATKI	61 632 521	67 407 009	73 193 114	74 291 011
<i>Wydatki bieżące</i>	<i>51 632 521</i>	<i>52 407 009</i>	<i>53 193 114</i>	<i>53 991 011</i>
<i>Wydatki majątkowe</i>	10 000 000	15 000 000	20 000 000	20 300 000
ROZCHODY	1 200 000	1 200 000	2 000 000	3 000 000

Z przedstawionego w rozdziale 3 harmonogramu wydatków na ochronę środowiska w latach 2004-2007 wynikają następujące wnioski:

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	RAZEM
Wydatki na ochronę środowiska	9 384 417	12 914 417	15 256 833	10 746 833	48 302 500
Wydatki bieżące	1 243 417	1 068 417	961 167	1 206 167	4 479 167
Wydatki majątkowe	8 141 000	11 846 000	14 295 667	9 540 667	43 823 333

- wydatki na ochronę środowiska przekraczają możliwości finansowe gminy, stąd konieczne jest pozyskanie środków zewnętrznych, głównie pomocowych z UE.
- rozkład środków na lata podyktowany jest możliwością pozyskania bezzwrotnych środków z UE na dofinansowanie inwestycji w gospodarce ściekowej, głównie w latach 2004-2007,
- wspomaganie się kredytami i pożyczkami nie spowoduje przekroczenia wartości granicznych (15% przy wskaźniku zadłużenia 2 i 60% przy wskaźniku możliwości zadłużania). Wskaźnik zadłużenia 2 nie przekracza w żadnym z analizowanych lat wysokości 5,8%, a wskaźnik możliwości zadłużenia 27,5%.

1.2.5. Bezrobocie

Poziom bezrobocia w Mikołowie w zestawieniu z innymi jednostkami jest relatywnie niższy i wynosi 15 % z grupy ludności w wieku produkcyjnym przy poziomie 17,1% charakteryzującym województwo ogółem i 15,3% charakteryzującym powiat. Bezrobocie wiąże się nie tylko z rynkiem pracy w mieście, ale jest efektem tych wszystkich przemian, jakie zachodzą w najbliższym otoczeniu. Zmiany potencjału wytwórczego, będące wynikiem obecnej sytuacji gospodarczej, spowodowały zmniejszenie rynku tradycyjnych w regionie zakładów, przede wszystkim górniczych. Obecne procesy wymusiły zwolnienia grupowe w wielu zakładach i przedsiębiorstwach różnych branż.

Istotnym problemem jest bezrobocie kobiet i osób z najniższym wykształceniem. Liczebność bezrobotnych kobiet jest coraz większa. Bezrobocie maleje, a udział kobiet w statystyce rośnie. Najwięcej bezrobotnych rekrutuje się spośród osób z najniższym wykształceniem.

1.2.6. Komunikacja

Pomimo istniejących od 20 lat obwodnic miasta i faktu, iż tranzytowe szlaki komunikacyjne prowadzone są w oddaleniu od ścisłego centrum (m.in. droga krajowa nr 81 relacji Katowice – Mikołów – Cieszyn i droga krajowa nr 44 relacji Gliwice – Mikołów – Tychy), uciążliwości komunikacji kołowej narastają i wymagają kolejnych usprawnień.

Podstawowy system drogowo – uliczny w układzie promienistym, łączący z różnych kierunków promieniami dróg poszczególne sołectwa oraz sąsiednie miasta z centrum Mikołowa, przecięty szlakami tranzytowymi wymaga przebudowy i zapewnienia właściwych standardów obsługi ruchu, zarówno lokalnego, jak i tranzytowego.

Docelowo, w celu wyeliminowania narastających uciążliwości, podstawowy układ drogowo – uliczny należy ukształtować wg modelu pierścieniowo – promienistego, zagęszczonego rusztem komunikacyjnym ulic lokalnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, istniejący układ obwodnic miasta (DK nr 44, DK nr 81 i nr 928) będzie wymagał przekształcenia w zamkniętą obwodnicę śródmieścia (pierścień) poprzez dobudowanie do strony południowo – zachodniej zamknięcia obwodnicy na pograniczu Mikołowa i Łazisk Górnych.

Przyjmuje się, że w pierwszym etapie zostanie poprowadzona droga III klasy technicznej, jednojezdniowa o dwóch pasach ruchu z utwardzonym poboczem, w celu odciążenia istniejących dróg.

Istniejące drogi tranzytowe wymagają modernizacji i dostosowania do następujących parametrów:

- droga krajowa nr 44 relacji Gliwice – Mikołów – Tychy do II klasy technicznej,
- droga krajowa nr 81 relacji Katowice – Mikołów – Wisła do II klasy technicznej,

- droga nr 925 relacji Mikołów – Borowa Wieś – Rybnik do IV klasy technicznej,
- droga nr 928 relacji Mikołów – Kobiór do IV klasy technicznej.

Modernizacji wymagają również następujące węzły drogowe:

- DK nr 81 z DK nr 44
- DK nr 44 z drogą nr 928
- DK nr 81 z ulicą Rybnicką i Wojska Polskiego
- DK nr 44 z projektowaną obwodnicą dzielnic Reta i Kamionka

Przez miasto przebiega pierwszorzędna linia kolejowa PKP nr 140 relacji Katowice Ligota - Mikołów- Orzesze – Rybnik – Nędza. Zakłada się, że będzie ona modernizowana m.in. poprzez dobudowę toru i będzie funkcjonować w układzie regionalnego ruchu kołowego, prowadzącego intensywny, równoodstępowy ruch pociągów pasażerskich w relacji Rybnik – Katowice.

1.2.7. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Głównym źródłem zaopatrzenia miasta w wodę są ujęcia, magistrale wodociągowe, tworzące system wodociągu grupowego GPW.

Na terenie miasta znajdują się zbiorniki wody pitnej, wchodzące w skład tego systemu, a przez miasto przebiega szereg magistral tranzytowych wody pitnej. W oparciu o zbiorniki i magistralę Ć1400 zb. Mikołów – zb. Czarny Las pracuje wodociągowa sieć rozdzielcza miasta.

O ile magistrale utrzymane są w dobrym stanie technicznym, sieć rozdzielcza jest w złym stanie technicznym. Zdarzają się częste awarie tej sieci, ok. 70% wodociągów miejskich wymaga wymiany.

Modernizacji wymaga sieć wodociągowa dzielnicy Kamionka, gdzie zbyt małe średnice wodociągów nie zapewniają pewności dostawy wody, przy dużym ruchu budowlanym.

W sołectwie Śmiłowice znajdują się studnie głębinowe, dostarczające wodę pitną do sieci wodociągowej sołectw Śmiłowice, Paniowy i Borowa Wieś.

Bujaków zaopatrywany jest w wodę pitną z ujęć własnych zlokalizowanych przy szkole oraz poprzez nowo wybudowaną przepompownię ze studni głębinowej Śmiłowice.

Odprowadzanie ścieków

W mieście funkcjonuje mieszany system kanalizacji. Śródmieście obsługiwane jest przez sieć ogólnospławną, datującą się z okresu przedwojennego. Na nowych osiedlach działa kanalizacja rozdzielcza, przeważnie odprowadzająca ścieki do kanalizacji ogólnospławnej.

Skanalizowana jest wschodnia, najbardziej zurbanizowana część miasta, w zasięgu której zamieszkuje 67% ogółu ludności.

Skanalizowany obszar dzieli się na 4 zlewnie:

- Zlewnię „Reta”, obejmującą tereny zabudowy jednorodzinnej oraz osiedla mieszkaniowego pomiędzy ul. Skalną i Dzieńdziela, wyposażone w rozdzielczą sieć kanalizacyjną. Ścieki bytowo – gospodarcze odprowadzane są do oczyszczalni „Reta” o przepustowości 3300 m³/ dobę. Ścieki oczyszczone i deszczowe odprowadzane są do potoku Jamna.
- Zlewnię „Centrum” gdzie osiedla „Mickiewicza”, „30-lecia”, „Grunwaldzkie”, „Słowackiego”, kolonię „Wojewódzka” i obszar Śródmieścia. Ze skanalizowanego terenu ścieki bytowo-gospodarcze są odprowadzane

częściowo do oczyszczalni „Norwida” lub kanalizacją ogólnospławną do przelewu przy ul. Katowickiej a dalej bez oczyszczenia do potoku Jamna.

- Zlewnię oczyszczalni „JET”, obejmującą część dzielnicy Kamionka.
- Zlewnię oczyszczalni „Śmiłowice”, obejmującą część dzielnicy Śmiłowice. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do potoku Żabica.

Z ilości 153 dam³ ścieków przemysłowych, 7 dam³ ścieków podlega oczyszczeniu biologicznemu.

Pozostały nieskanalizowany obszar miasta obejmuje tereny zabudowy jednorodzinnej, wyposażonej w znacznej mierze w indywidualne urządzenia do gromadzenia nieczystości, skąd odprowadzane są (przeważnie) do gruntu lub wyważone do kanalizacji miejskiej. Funkcjonujący w mieście system kanalizacji miejskiej jest niewystarczający ze względu na:

- brak oczyszczalni dla zlewni „Centrum” powoduje, że większość nieoczyszczonych ścieków jest odprowadzanych do potoku Jamna,
- istniejące oczyszczalnie „Reta” i „Norwida” są przestarzałe i w złym stanie technicznym,
- w sołectwach wchodzących w skład gminy Mikołów również nie ma sieci kanalizacyjnej.

Istniejąca sytuacja stanowi poważne zagrożenie dla stanu sanitarnego środowiska.

Generalnie stwierdza się, że gospodarka ściekowa w Mikołowie jest niedostateczna i wymaga pilnych rozwiązań systemowych.

Zaopatrzenie w ciepło

W Mikołowie funkcjonują 3 systemy ciepłownicze, zaopatrujące zabudowę mieszkaniową, przemysł, budynki użyteczności publicznej i usługowe w ciepło do ogrzewania pomieszczeń, ciepłą wodę oraz do procesów technologicznych.

Źródłami ciepła są:

- Fabryka Maszyn Górniczych „Mifama”,
- Ciepłownia przy ul. Grażyńskiego,
- Lokalna ciepłownia gazowo- olejowa w dzielnicy Reta.

Całkowita długość sieci rozprowadzających ciepło wynosi 12,7 km z czego większość ułożona jest w podziemnych kanałach nieprzechodnych. Pozostałe odcinki poprowadzone na podporach ponad powierzchnią terenu.

Łączna zainstalowana moc cieplna wszystkich źródeł wynosi 150,1 MW, a łączne obciążenie wszystkich podłączonych do systemów ciepłowniczych odbiorców 115 MW.

Zaopatrywanie ciepła pokrywane:

- z centralnego systemu ciepłowniczego 58%
- z kotłowni lokalnych, zasilających wyspowe systemy ciepłownicze i dużych odbiorców ciepła 20%
- ze źródeł indywidualnych poprzez:
 - piece węglowe 10%
 - indywidualne kotły i piecyki gazowe 10%
 - indywidualne elektryczne piece akumulacyjne 1,5%

Lokalne i indywidualne kotłownie oraz paleniska domowe mają znaczny udział w niskiej emisji. Ich procentowy udział w zaopatrzeniu miasta w ciepło sięga 30%.

90% produkcji ciepła dla miasta oparte na paliwie węglowym.

Trzy podstawowe źródła ciepła w Mikołowie nie posiadają urządzeń do odsiarczania spalin. Wszystkie trzy źródła dysponują nadwyżką mocy cieplnej, możliwa jest więc rozbudowa systemu sieciowego bez konieczności rozbudowy źródeł.

Zaopatrzenie w gaz

Miasto Mikołów zaopatrywane jest gazem ziemnym z regionalnego systemu gazowniczego poprzez gazociąg średnioprężny relacji Szopienice – Wyry Dn= 400m.

Aktualnie niezgazyfikowane są tereny zainwestowane w Borowej Wsi , Paniowach, na Recie i w Bujakowie.

Stan ruchowy sieci zasilających je stacji jest dobry i wystarczający dla zapewnienia odbiorcom dostawy gazu w ilości niezbędnej dla celów gospodarczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Teoretycznie nie ma ograniczeń w ilości dostarczanych dla potrzeb mieszkańców i przemysłu gazu ziemnego, praktycznie dostawy limitowane są możliwościami technicznymi stacji redukcyjno – pomiarowych. Przy zapewnieniu właściwych parametrów technicznych w ruchowych systemach zaopatrzenia w gaz istnieje możliwość dowolnego kształtowania zapotrzebowania na gaz ziemny.

W centrum miasta planuje się modernizację sieci gazowej , pozwalającej na pokrycie zapotrzebowania gazu w wysokości wynikającej ze zmiany medium grzewczego.

W tym rejonie (ul. Prusa, Miarki, Szafranka, Stawowa, Rynek , Krakowska) pracują 4 kotłownie gazowe, ponadto w ogrzewanie gazowe wyposażona jest część mieszkań i usług (1 Maja, Rynek, Okrzei, Lompy, Szafranka).

W zakresie modernizacji planuje się wymianę wszystkich przewodów stalowych sieci gazowej na przewody z rur PE, dla umożliwienia elastycznej pracy sieci przewiduje się wykonanie odpowiednich spinek sieci.

Elektroenergetyka

Mikołów nie posiada własnego źródła energii elektrycznej, jest ona doprowadzana z krajowego systemu elektroenergetycznego z pobliskich elektrowni.

Na terenie Mikołowa istnieje rozbudowany układ sieci elektroenergetycznych wysokich i średnich napięć, pośredniczących w dostawie energii elektrycznej z krajowego systemu elektroenergetycznego do odbiorców bytowo – komunalnych i przemysłowych.

Elementami systemu sieci wysokich napięć są:

- GPZ 110/20 kV Reta – pracujący na potrzeby odbiorców bytowo – komunalnych,
- GPZ 110/6 kV Szyb Bujaków – pracujący na potrzeby górnictwa – KWK „Bolesław Śmiały”.

Linie 220 kV i większość linii 110 kV ma charakter przemysłowy. Nie biorą one bezpośredniego udziału w gospodarce energetycznej miasta.

Bezpośrednią obsługę odcinków zapewnia układ sieci średnich i niskich napięć, rozbudowany o miejscowy GPZ 110/220 kV Reta, będący źródłem energii elektrycznej dla większości odbiorców miasta Mikołów, a także południowych dzielnic miasta Katowice.

Południowe dzielnice Mikołowa zasilane są ze źródeł zewnętrznych GPZ Łaziska Średnie i GPZ Orzesze.

Układ sieci średnich napięć tworzą: rozdzielnia sieciowa RS, stacje transformatorowo – rozdzielcze 20/0,4 kV oraz linie kablowe i napowietrzne 220 kV.

Energia elektryczna dostarczana jest do wszystkich odbiorców bytowo – komunalnych i przemysłowych miasta.

Stan techniczny sieci i urządzeń 110 kV i 220 kV jest w zasadzie dobry. Remontu wymagają odcinki linii 110 kV Halemba – Sośnica oraz Halemba – Makoszowy. Lokalne GPZ oraz GPZ-y zewnętrzne Orzesze i Łaziska Średnie posiadają rezerwy mocy. Stan techniczny sieci średnich napięć, pewność zasilania i standard obsługi odbiorców jest zróżnicowany.

Istniejące sieci średnich i niskich napięć nie mają większych rezerw, pozwalających na przyłączenie większej ilości nowych odbiorców i pokrycie zwiększonego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną.

Podstawowe atuty sprzyjające rozwojowi systemu elektroenergetycznego miasta Mikołów:

- energia elektryczna doprowadzana jest do 100% odbiorców,
- sieci i urządzenia wysokich napięć są w dobrym stanie technicznym,
- istnieją rezerwy mocy w krajowym systemie sieci WN,
- lokalny GPZ Reta oraz GPZ Orzesze i Łaziska Średnie posiadają rezerwy mocy, pozwalające rozwijać system sieci średniego napięcia,
- istnieją techniczne możliwości rozbudowy systemu sieci średnich i niskich napięć,
- w zasadzie dobry stan techniczny sieci średnich i niskich napięć na terenach nowej zabudowy wielo- i jednorodzinnej.

Słabymi punktami istniejącego układu, które mogą stać się barierą rozwojową dla miasta są:

- zły stan techniczny części sieci średnich i niskich napięć szczególnie w obszarach starej zabudowy mieszkaniowej centrum miasta oraz dzielnicy Reta,
- zbyt wolne tempo działań zmierzających do poprawy niezawodności działania i modernizacji sieci średnich i niskich napięć (spowodowane głównie brakiem odpowiednich środków finansowych) przez służby energetyczne.

Telekomunikacja

Usługi telekomunikacyjne dla mieszkańców miasta Mikołowa zapewniają obecnie urządzenia i sieci teletechniczne, będące własnością Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz Netia Telekom S.A.

Sieć telekomunikacyjna jest w dobrym stanie technicznym. Łączność telefoniczna jest całkowicie zautomatyzowana.

W 1999 r. abonentów telefonicznych w Mikołowie było 6121, a wskaźnik gęstości telefonicznej wynosił 16 abonentów na 100 mieszkańców.

Sieć telefoniczna posiada obecnie duże rezerwy.

1.2.8. Wskaźniki aktywności gminy i społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska

Mikołów posiada poprawnie opracowane i przyjęte przez Radę Miasta ważne dokumenty:

- „System gospodarki odpadami na terenie Związku Komunalnego Projektowanego Powiatu Mikołowskiego”,
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów”,
- „Ogólna koncepcja gospodarki ściekowej gminy i miasta Mikołów”.

Władze miejskie i powiatowe podejmują działania mające na celu ochronę m.in. powietrza i wody. Mikołów jest jednym z mniej zanieczyszczonych miast. Nierozwiązanym problemem są sprawy związane z gospodarką wodno-ściekową. Głównym

zanieczyszczeniem rzek są ścieki komunalne i przemysłowe. Większość odprowadzana jest do rzeki Jamny bez żadnego oczyszczania. Część zanieczyszczeń wylewana jest również na pola uprawne i nieużytki. W Mikołowie, przy osiedlu Reta wybudowana została mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków.

W związku z koniecznością zapewnienia racjonalnego ekonomicznie wywozu zbieranych z terenu gminy odpadów, zachodzi konieczność wprowadzenia segregacji odpadów z selektywnej zbiórki z zastosowaniem linii sortowniczej, wykorzystywania odpadów zielonych z pielęgnacji terenów do produkcji kompostu oraz urządzenia gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych w ramach Zakładu Przeróbki Odpadów. Zadanie to planowane jest do realizacji zgodnie z założeniami projektu pt.: „Kompleksowy program gospodarki odpadami niebezpiecznymi w regionie Polski południowej” opracowanego na zamówienie Zarządu Województwa Śląskiego w porozumieniu z Zarządami Województw Małopolskiego i Opolskiego.

Najważniejszym problemem jest kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

O zaangażowaniu mieszkańców gminy w problem ochrony środowiska świadczy m.in. szeroki udział w realizowanej na terenie gminy selektywnej zbiórce odpadów, polegającej na wydzieleniu „u źródła”: makulatury, stłuczki szklanej, tworzyw sztucznych, puszek metalowych.

O dużym zaangażowaniu świadczy również całkowite poparcie społeczności lokalnej w tworzeniu na terenie Mikołowa Mokrem Śląskiego Ogrodu Botanicznego.

Korzyści z utworzenia Śląskiego Ogrodu Botanicznego są oczywiste. Może stać się on dla mieszkańców miejscem wypoczynku i rekreacji oraz ośrodkiem edukacji ekologicznej i przyrodniczej jak również ośrodkiem badawczo-rozwojowym nad szeroko pojętymi zagadnieniami z dziedziny ekologii.

1.3. Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska

Walory krajobrazu Mikołowa są istotnymi atutami rozwoju gminy. Tworzą je walory środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz wysoki jeszcze udział w obszarze gminy krajobrazu harmonijnego.

Dlatego też, utrzymanie istniejących walorów krajobrazu poprzez ograniczenie możliwości rozwoju niekorzystnych zjawisk zachodzących w przestrzeni powinno być jednym z podstawowych uwarunkowań rozwoju Mikołowa.

Generalne uwarunkowania wiążące się ze środowiskiem przyrodniczym Mikołowa dotyczą działań prowadzących do utrzymania, ochrony i rozwoju wartości ekologicznych, w tym:

- ochrona terenów otwartych, dolin i koryt rzecznych, naturalnych zbiorników wód stojących, terenów rolniczych, stanowiących istotne ogniwa w środowiskowych połączeniach systemowych wewnętrznych i zewnętrznych,
- rozbudowa ekosystemów, nienaruszanie ich ciągłości poprzez tworzenie barier technicznych (zwarte obszary zainwestowania, inwestycje liniowe- drogowe, frakcje kolejowe) ograniczających przestrzenne powiązania środowiskowe uniemożliwiające genetyczne kontakty przyrodnicze,
- oczyszczenie i rewitalizacja wód płynących powierzchniowych i podziemnych poprzez powstrzymanie zrzutu substancji szkodliwych zawartych w ściekach oraz spływu środków chemicznych stosowanych w rolnictwie,

- ochrona nie przekształconych antropogenicznie dolin rzecznych i cieków okresowych m.in. dla utrzymania naturalnej retencji terenowej,
- ochrona przed skażeniami środowiska poprzez przebudowę przeciążonego i ograniczającego sprawność transportową systemu drogowego,
- przyrost terenów objętych szczególną ochroną prawną – w ustawowo przyjętych i zalecanych formach- użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, parków czy rezerwatów,
- kontynuacja działań zmierzających do powstania na terenie Mikołowa Mokre Górnośląskiego Ogrodu Botanicznego, skutkującego ochronę walorów środowiskowych Mikołowa, rozwój edukacji i świadomości ekologicznej, rozwojem rekreacji oraz działalności gospodarczej przyjaznej środowisku, wzrostu prestiżu i rangi miasta w skali regionu.

W sferze kulturowej dobrze zachowane historyczne układy przestrzenne, duża liczebność zespołów i obiektów zabytkowych, mogą w znacznym stopniu wzbogacić walory krajobrazowe miasta, wzmacniając jednocześnie tożsamość kulturową jego społeczności.

Uwarunkowania w tej dziedzinie dotyczą nadzorowanych i odpowiedzialnych zadań inwestycyjnych, jak np. realizacja nowych obiektów oraz ochronnych dotyczących renowacji czy rewitalizacji osiedli, rewaloryzacji zabytkowych zespołów urbanistycznych czy pojedynczych obiektów o wartościach kulturowych.

2. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA (DZIAŁANIA) ŚRODOWISKOWE GMINY MIKOŁÓW

W oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska (lipiec, 2002) oraz konsultację z Władzami Gminy Mikołów oraz wszystkimi zainteresowanymi Podmiotami, opracowano zestawienie celów, priorytetów i zadań (zadania własne i koordynowane) środowiskowych.

Zadania własne – poprzez te zadania należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy.

Zadania koordynowane – pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które będą finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego.

Zadania przedstawione w niniejszym opracowaniu są jego najważniejszą częścią. Ich realizacja pozwoli poprawić stan środowiska całej gminy oraz zachować jego najcenniejsze elementy. Zadania (Z) zostały pogrupowane według następujących dziedzin:

1. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
2. Racjonalna gospodarka wodna,
3. Poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalni,
4. Zmniejszenie uciążliwości hałasu,
5. Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych,
6. Racjonalna gospodarka odpadami,
7. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych,
8. Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,
9. Edukacja ekologiczna.

Dziedziny te stanowią grupę celów głównych (C). Każdy z nich zawiera części składowe w postaci następujących priorytetów (P):

- Ad.1. Ograniczenie niskiej emisji,
Minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego,
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
Ograniczenie emisji przemysłowych (niska i wysoka),
- Ad. 2. Ochrona przeciwpowodziowa,
Realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej (ograniczenie zrzutów ścieków do cieków i zbiorników),
Poprawa jakości wody pitnej,
Regulacja stosunków wodnych na terenie gminy,
- Ad. 3. Ochrona wierzchniej warstwy gleb,
Przywrócenie wartości użytkowych gleb,
Racjonalna gospodarka rolna,
Racjonalna gospodarka kopalinami,
- Ad. 4. Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego i pochodzącego od ciągów komunikacyjnych,
Ograniczenie emisji hałasu z innych źródeł (punktowych),
- Ad. 5. Ochrona i renaturalizacja ekosystemów,
Ochrona elementów przyrody żywej i nieożywionej,
Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych,
- Ad. 6. Likwidacja dzikich składowisk odpadów,
Rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych,

- Wdrażanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
Gospodarka odpadami przemysłowymi z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy,
Budowa Zakładu Przeróbki Odpadów.
- Ad. 7. Rekultywacja terenów przemysłowych,
Tworzenie parków, terenów zielonych i miejsc wypoczynkowo-rekreacyjnych,
Inne możliwości zagospodarowania terenów przemysłowych.
- Ad. 8. Awarie w zakładach pracy,
Kolizje drogowe, pożary, powódzie,
- Ad. 9. Prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach,
Organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej.

Każdy z wyżej wymienionych priorytetów zawiera zadania szczegółowe zawarte w tabeli zbiorczej.

Tabela zbiorcza oprócz zadań szczegółowych zawiera również czas realizacji zadań – w perspektywie czteroletniej (do roku 2007) i perspektywie długoterminowej (do roku 2015). Priorytet realizacji zadań w tych interwałach czasowych został określony na podstawie konsultacji z Władzami Gminy i wszystkimi Podmiotami zainteresowanymi Programem Ochrony Środowiska (spotkanie w dniu 09.04.2003).

Tabela zawiera również szacunkowy koszt realizacji zadań, zewnętrzne źródła dofinansowania i pozyskania środków oraz podmioty, które powinny wziąć udział w ich realizacji.

Tabela ta zawiera cele, priorytety i zadania związane z Planem Gospodarki Odpadami, który stanowi integralną część Programu Ochrony Środowiska.

Szczegółowy **harmonogram uruchamiania środków finansowych** dla zadań własnych i zadań koordynowanych z udziałem gminy został przedstawiony w tabeli zbiorczej.

**2.1. Tabela zbiorcza – cele, priorytety i zadania
wraz z czasem realizacji, szacunkowymi kosztami
i możliwościami finansowania**

C 1. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Ograniczenie niskiej emisji

P. 2. Minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego *

P. 3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

P. 4. Ograniczenie emisji przemysłowych (niska i wysoka)

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Ograniczenie niskiej emisji						
Z. 1. Wdrożenie (wykonanie) projektu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy Mikołów (Energoekspert, 2001)	K	X	X	5.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Inwestorzy indywidualni
Z. 2. Promocja ww. przedsięwzięcia oraz alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców gminy – w tym wspieranie indywidualnych zmian ogrzewania na ekologiczne	W	X	X	1.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 3. Opracowanie audytu energetycznego miasta – wyspecyfikowanie działań, które ograniczą koszty zaopatrzenia w ciepło (koszty, efekty termomodernizacji, określenie SPBT)	W	X		15.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z.4. Rozbudowa sieci (ciepłowniczej, gazowej, energetycznej) w miarę potrzeb	K,W	X	X	-	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Przedsiębiorstwa i inwestorzy indywidualni
Z. 5. Modernizacja istniejącej sieci ciepłowniczej	W	X	X	3.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Przedsiębiorstwa i inwestorzy indywidualni

Z. 6. Modernizacja układów zasilania (kotły, AKPiA, układy odpylania i układy napędowe urządzeń ciepłowniczych)	W	X	X	4.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Przedsiębiorstwa i inwestorzy indywidualni
Z. 7. Budowa nowych budynków stanowiących mienie komunalne z zachowaniem zasad termoizolacji	W	X		2.400.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 8. Opracowanie programu poprawy powietrza atmosferycznego na terenie gminy Mikołów	W	X		120.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Starostwo Powiatowe Urz. Wojewódzki
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego						
Z. 1. Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych	K	X	X	-	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg
Z. 2. Budowa, remonty i modernizacja dróg gminnych wg P.Z.P.	W	X	X	3.000.000 / ROK	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 3. Wprowadzenie zmian w układzie komunikacyjnym gminy poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego i części ruchu samochodowego z obszarów o gęstej zabudowie (odpowiednie oznakowanie, progi zwalniające, montaż parkometrów)	K		X	30.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Odpowiedni Zarząd Dróg (według kompetencji)
Z. 4. Wykonanie opracowania dla weryfikacji (skanalizowania) ruchu i parkowanie na terenie całej gminy	W		X	1.200.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym						
Z. 1. Wykonanie badań promieniowania elektromagnetycznego w okolicach lokalizacji stacji przekaźnikowych P.T.K.	K	X	X	5.000	Środki własne odpowiedzialnego	U.M. Mikołów, PTK
Zadania w ramach priorytetu P. 4. – Ograniczenie emisji przemysłowej (niska i wysoka)						

Z.1. Dokończenie identyfikacji emitorów, oraz stworzenie bazy danych i map dotyczących stanu powietrza atmosferycznego (głównym koordynatorem i odpowiedzialnym podmiotem jest WIOŚ)	K	X		40.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	WIOŚ, U.M. Mikołów, Podmioty gospodarcze, Starostwo Powiatowe
Z.2. Współdział w budowie wojewódzkiego systemu kontroli wnoszenia opłat środowiskowych	K	X		1.500 / miesiąc	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski U.M. Mikołów, Podmioty gospodarcze, Starostwo Powiatowe

* zadania wymienione w P.2. mają ścisły związek z zadaniami Z.4. i Z.5. celu C.4

C 2. Racjonalna gospodarka wodna

Priorytety ekologiczne:

P 1. Ochrona przeciwpowodziowa

P 2. Realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej (ograniczenie zrzutów ścieków do cieków i zbiorników)

P 3. Poprawa jakości wody pitnej

P 4. Regulacja stosunków wodnych na terenie gminy

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Ochrona przeciwpowodziowa						
Z. 1. Zagospodarowanie poszczególnych zlewni w sposób zapewniający ograniczenie ilości spływających wód: <ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie w pokrywaniu nowych terenów szczelnymi nawierzchniami (beton, asfalt), – zmiana nieprzepuszczalnych pokryć na trawniki i powierzchnie ażurowe, – tworzenie w sieci kanalizacji deszczowej pojemności retencyjnych (możliwość piętrzenia wody w dużych kanałach), – stosowanie w nowych obiektach sieci kanalizacyjnej, która częściowo rozsąca wody deszczowe do gruntu (płytkie drenaże w obsybcie żwirowej), – stosowanie ujęć wód opadowych ze studniami chłonnymi sięgającymi do wodoprzepuszczalnej warstwy. 	K	X	X	-	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, KWK, odpowiedni administratorzy działek i obiektów (RZGW, Ś.Z. M i U.W.)

Z. 2. Wykonanie niezbędnych umocnień i zabezpieczeń w miejscach lokalnych podtopień (potoki: Promna i Jamna: w szczególności w sołectwach Borowa Wieś i Mokre)	K	X	X	500.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. , Odpowiedni administratorzy (RZGW Gliwice, Ś.Z. M i U.W.)
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej						
Z. 1. Budowa oczyszczalni „Centrum” wraz z kolektorami zbiorczymi	W	X		30.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 2. Wykonanie projektu i realizacja kanalizacji rozdzielczej dla dzielnic Reta i Goj	W	X		5.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 3. Rozbudowa i dociążenie oczyszczalni „JET”	W	X		2.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 4. Wykonanie projektu i realizacja oczyszczalni wraz z kanalizacją dla rejonu Kąty	W		X	2.100.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 5. Budowa kanalizacji rozdzielczej dla dzielnicy Nowy Świat	W	X		2.700.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 6. Wykonanie projektu i budowa kanalizacji rozdzielczej dla dzielnicy Mokre wraz z przepompowniami	W		X	4.600.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 7. Wykonanie projektu i realizacja oczyszczalni „Bujaków Wschód” wraz z przepompowniami i kanalizacją rozdzielczą	W	X		8.000.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów

Z. 8. Wykonanie projektu i budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją dla sołectwa Bujaków Zachód	W		X	3.800.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 9. Wykonanie projektu i realizacja rozbudowy kanalizacji dla dzielnicy Kamionki wraz z przepompowniami (zrzut ścieków na oczyszczalnię „Centrum”)	W		X	5.900.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 10. Budowa kanalizacji rozdzielczej dla sołectwa Borowa Wieś wraz z przepompowniami i oczyszczalnią ścieków	W	X		18.600.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 11. Wykonanie koncepcji odprowadzenia ścieków deszczowych wraz z ich podczyszczeniem dla terenów dla których brak odprowadzenia	W	X	X	500.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 12. Wspieranie instalowania przydomowych oczyszczalni ścieków dla indywidualnych gospodarstw	K	X	X	100.000	Środki własne, mieszkańcy, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Mieszkańcy
Z. 13. Identyfikacja podmiotów i działania na rzecz ograniczenia zrzutu ścieków przemysłowych do wód powierzchniowych	K	X	X	50.000	Środki własne odpowiedzialnego, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, inne gminy, Podmioty gospodarcze
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Poprawa jakości wody pitnej						
Z. 1. Rozbudowa i zabezpieczenie ujęcia wody w Śmiłowicach dla zasilania w wodę sołectwa Bujaków	K	X		300.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów ZIM
Z. 2. Rozbudowa sieci wodociągowej sołectw: Paniowy i Bujaków	K	X		2.000.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, ZIM

Z. 3. Rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej w miarę potrzeb	K	X	X	500.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów ZIM
Z. 4. Adaptacja i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej i rozdzielczej (w tym wymiana rur azbestowych)	K	X		1.300.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów Inne jednostki
Z. 5. Zabezpieczenie sieci (istniejących i nowobudowanych) zaopatrzenia w wodę przed szkodami górnictwami	K	X	X	-	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów ZIM, KWK
Zadania w ramach priorytetu P. 4. - Regulacja stosunków wodnych na terenie gminy						
Z. 1. Odwodnienie i melioracja terenów narażonych zalewaniem i nadmiernym retencjonowaniem wody w związku ze szkodami górnictwami	K	X		2.000.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów KWK
Z. 2. Wykonanie opracowania, które pozwoli sklasyfikować tereny o zachwianych stosunkach wodnych (współdział kopalń)	K	X		40.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów KWK
Z. 3. Regulacja stosunków wodnych (pozostałe tereny nie objęte szkodami górnictwami)	K		X	80.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Użytkownicy terenów

C 3. Poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalni

Priorytety ekologiczne:

P 1. Ochrona wierzchniej warstwy gleb

P 2. Przywrócenie wartości użytkowych gleb *

P 3. Racjonalna gospodarka rolna

P 4. Racjonalna gospodarka kopaliniami

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości gleb, ochrony powierzchni i kopalni	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Ochrona wierzchniej warstwy gleb						
Z. 1. Objęcie ochroną terenów niezdegradowanych poprzez nielokowanie inwestycji uciążliwych na korzyść walorów przyrodniczych i rekreacyjnych	W	X	X	50.000	Środki własne gminy	U.M. Mikołów
Z. 2. Rewitalizacja terenów objętych oddziaływaniem szkód górniczych	K	X	X	5.000.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	KWK
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Przywrócenie wartości użytkowych gleb						
Z. 1. Rozpoznanie i podjęcie działań dotyczących problemu zanieczyszczeń obszarowych, głównie z terenów przemysłowych	K	X	X	30.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Inne gminy,
Z. 2. Kontynuacja wapnowania, magnezowania gleb oraz zwiększenie nawożenia organicznego	W	X	X	80.000 / ROK	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, rolnicy

Z. 3. Zalesienia i zatrawienia gruntów odłogowanych, w tym zwalczanie chwastów (ochrona krajobrazu)	W	X	X	30.000 / ROK	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Właściciele i użytkownicy gruntów
Z. 4. Prowadzenie okresowych badań gleb w odpowiednich interwałach czasowych	W	X	X	20.000	Środki własne, Użytkownicy, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, rolnicy
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Racjonalna gospodarka rolna						
Z. 1. Wspomaganie działalności rolniczej, uwzględniającej normy ekologiczne – szkolenia rolników	W	X	X	30.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Instytucje działające na rzecz rolnictwa
Z. 2. Poprawa struktury agrarnej poprzez scalanie gruntów	K		X	125.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Właściciele i użytkownicy gruntów
Zadania w ramach priorytetu P. 4. - Racjonalna gospodarka kopaliniami						
Z. 1. Ochrona przed nieracjonalną eksploatacją rozpoznanych złóż kopalini – odpowiednie wpisy do PZP	W	X	X	20.000	Środki własne gminy	U.M. Mikołów

* Przywrócenie wartości użytkowych gleb wiąże się z ich odpowiednim odwodnieniem. Zadania związane z odwodnieniem gleb zostały opisane w zadaniach :Z.1,2,3 priorytetu P.4. celu C.2.

C 4. Zmniejszenie uciążliwości hałasu *

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Ograniczenie uciążliwości hałasu przemysłowego i pochodzącego od ciągów komunikacyjnych

P. 2. Ograniczenie emisji hałasu z innych źródeł (punktowych)

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie zmniejszenia uciążliwości przed hałasem	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P.1 i P.2						
Z. 1. Opracowanie programu ochrony przed hałasem	K		X	130.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Starostwo Powiatowe
Z. 2. Wykonanie niezbędnych map akustycznych	K		X	80.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Odpowiedni Zarząd Dróg, Starostwo Powiatowe
Z. 3. Ustanowienie stref ciszy na obiektach i obszarach proponowanych do objęcia ochroną (użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary ochrony lokalnej)	W	X		30.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 4. Minimalizacja emisji hałasu poprzez budowę ekranów akustycznych i pasów zieleni wzdłuż najbardziej uciążliwych ciągów komunikacyjnych (w odcinkach z wykonaną infrastrukturą towarzyszącą) tj: – droga krajowa 81 (Katowice - Mikołów – Skoczów), – droga krajowa 44 (Tychy – Mikołów – Gliwice).	K	X	X	250.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg

Z. 5. Stosowanie nowoczesnych nawierzchni do budowy nowych dróg, ulic i parkingów	K	X	X	150.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg
Z. 6. Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien	K		X	200.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Odpowiedni administratorzy
Z. 7. Wydzielenie terenów pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej, rzemieślniczej i innych przedsięwzięć (potencjalne źródła hałasu)	W	X	X	30.000	Środki własne gminy	U.M. Mikołów
Z. 8. Stworzenie bazy danych (monitoring) o obiektach przemysłowych i źródłach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska	K		X	80.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Starostwo Powiatowe

*** do zadań związanych z ochroną przed hałasem należą również: budowa ścieżek rowerowych, tworzenie użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, terenów rekreacyjnych. Zadania te zostały opisane w innych rozdziałach niniejszej tabeli**

C 5. Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych *

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Ochrona i renaturalizacja ekosystemów

P. 2. Ochrona elementów przyrody żywej i nieożywionej

P. 3. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie zachowania i wzbogacania walorów przyrodniczych	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Ochrona i renaturalizacja ekosystemów						
Z. 1. Utworzenie projektowanego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Doliny rzeki Kłodnicy	K		X	15.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Urząd Wojewódzki
Z. 2. Wspieranie i koordynowanie działań na rzecz utworzenia Górnośląskiego Ogrodu Botanicznego	K	X	X	5.000 / ROK	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Urząd Wojewódzki
Z. 3. Kontrola inwestycji na terenie przewidzianym do objęcia otuliną ochronną wokół Górnośląskiego Ogrodu Botanicznego	W	X	X	5.000 / ROK	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów
Z. 4. Utworzenie użytku ekologicznego: „Dolina Promny”	W	X		15.000	Środki własne, Inne gminy, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 5. Poszerzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jamna”	W	X		10.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów

Z. 6. Przeprowadzenie zalesień na terenach antropogenicznych wg P.Z. P. gminy	W	X		50.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Ochrona elementów przyrody ożywionej						
Z. 1. Objęcie ochroną prawną drzew (w postaci pomników przyrody) wg wykazu z P.Z.P	W	X		100.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 2. Objęcie ochroną prawną dwóch alei drzew ze względu na ich walory przyrodnicze: – aleja przy ul. M. Curie-Skłodowskiej, – aleja przy ul. Reta Śmiłowicka.	W	X		50.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych						
Z. 1. Utworzenie (na poziomie P.Z.P.) czytelnej i klarownej linii zadrzewień i zalesień na terenie gminy	W	X		15.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 2. Prowadzenie akcji zadrzewieniowych na terenie gminy (np. akcja „Posadź własne drzewo”).	W	X	X	250.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów, Mieszkańcy

* zadania zawarte w opisanym celu (C.5.) związane są z zadaniami opisanymi w priorytecie P.2. celu C.7. – zagospodarowanie terenów zdegradowanych

C 6. Racjonalna gospodarka odpadami

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Likwidacja dzikich składowisk odpadów

P. 2. Rozwój selektywnej zbiórki odpadów

P. 3. Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych

P. 4. Wdrażanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi

P. 5. Gospodarka odpadami przemysłowymi z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy

P. 6. Budowa Zakładu Przeróbki Odpadów

W – zadania własne, K – zadania koordynowane, X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Likwidacja dzikich składowisk odpadów						
Z.1. Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk	W	X	X	20.000 / ROK	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Użytkownicy lub właściciele terenu
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Rozwój selektywnej zbiórki odpadów						
Z. 1. Rozbudowa i doskonalenie selektywnej zbiórki odpadów	W	X		250.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Zakład Usług Komunalnych
Z. 2. Zwiększenie ilości strumieni zbieranych selektywnie (AGD, elektryczne i elektroniczne, budowlane)	W	X	X	70.000 / ROK	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Zakład Usług Komunalnych
Z.3. Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami opakowaniowymi	W	X		65.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Zakład Usług Komunalnych
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych						
Z.1.Organizacja systemu zbiórki odpadów biodegradowalnych z gospodarstw domowych	K	X		300.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej
Z.2.Budowa kompostowni (w ramach ZPO)	W	X		1.000.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów

Zadanie w ramach priorytetu P. 4. – Wdrażanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi						
Z.1. Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych	K	X		100.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej
Z.2. Organizacja gospodarki odpadami zawierającymi azbest (w tym inwentaryzacja stanu technicznego obiektów i instalacji)	K	X		150.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Właściciele obiektów, U.M. Mikołów, ZUK
Z.3. Udział w przygotowaniu powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	K	X	X	20.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów
Z.4. Sporządzenie gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	W	X		35.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów
Zadanie w ramach priorytetu P. 5. – Gospodarka odpadami przemysłowymi z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy						
Z.1. Zagospodarowanie odpadów przemysłowych powstających na terenie gminy, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem w tym zakresie	K	X	X	-	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, Zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze
Z.2. Rozpoznanie stanu gospodarki odpadami w małych i średnich podmiotach gospodarczych (w tym odpadami niebezpiecznymi)	W	X	X	15.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, MŚP
Z.3. Pomoc w organizacji systemu zbiórki, gromadzenia i transportu odpadów powstających w MŚP	K	X		30.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów, MŚP
Zadanie w ramach priorytetu P. 6. – Budowa Zakładu Przeróbki Odpadów						
Z.1. Realizacja inwestycji	W	X		6.500.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów

Istotną kwestią jest ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego miasta zapisu o terenach przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz wyznaczenia tychże miejsc w ww. planach.

Sugeruje się również dokonanie zapisów o terenach na których istnieje zakaz lokalizacji zakładów rzemieślniczych oraz przedsiębiorstw mogących pogorszyć znacząco stan środowiska w rejonie zabudowy mieszkaniowej.

C 7. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Rekultywacja terenów przemysłowych

P. 2. Tworzenie parków, terenów zielonych i miejsc wypoczynkowo-rekreacyjnych

P. 3. Inne możliwości zagospodarowania terenów przemysłowych

W – zadania własne, K – zadania koordynowane, X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie zagospodarowania terenów zdegradowanych	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Rekultywacja terenów przemysłowych						
Z.1. Likwidacja niecek obniżeniowych pochodzenia górniczego w sposób nieszkodzący środowisku	K		X	3.000.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Kopalnie W.K
Z.2. Kontynuacja rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska skały płonnej KWK Halemba	K	X	X	1.200.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	KWK Halemba
Z.3. Likwidacja wyrobiska pocegielnianego: przy ul. Żwirki i Wigury	W	X	X	900.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	U.M. Mikołów
Z. 4. Rekultywacja Składowiska Odpadów Komunalnych w Mokrem wraz z monitoringiem	W	X	X	4.700.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, ZUK
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Tworzenie parków, terenów zielonych i miejsc wypoczynkowo-rekreacyjnych						
Z. 1. Kontynuacja rewitalizacji Parku Miejskiego Planty (Duże i Małe)	W	X	X	40.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank O.Ś	U.M. Mikołów
Z.2. Przekształcenie dawnego wyrobiska skalnego i pobliskiego lasu w park dzielnicy Kamionka	K	X	X	200.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank O. Ś.	U.M. Mikołów Lasy Państwowe

Z. 3. Realizacja skwerów zieleni urządzonej przy ul. Dzieńdziela i przy ul. Klonowej	W	X	X	60.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 4. Objęcie ochroną punktów i ciągów widokowych z przedpołami (na poziomie P.Z.P)	W	X		10.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 5. Renowacja i zagospodarowanie obiektów zabytkowych	K	X	X	5.000.000	Srodki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Wojewódzki Konserwator Zabytków
Z. 6. Doposażenie osiedli wielorodzinnych w zieleni urządzoną	W	X	X	30.000 / ROK	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 7. Budowa i tworzenie nowych tras rowerowych (w uzgodnieniu z administratorami terenów): – w sołectwach Bujaków i Borowa Wieś, łączących Mikołów z gminami sąsiednimi, – wydzielenie pasów rowerowych przy drogach gminnych, – inne.	W, K	X	X	20.000 / ROK	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, Inne gminy
Z. 8. Wprowadzenie zapisów (na poziomie P.Z.P.) wymuszających na inwestorach określony udział powierzchni biologicznie czynnych, dokładnie określony na etapie koncepcji i projektów	W	X		30.000	Środki własne gminy	U.M. Mikołów
Z.9. Rewaloryzacja Parku Mokre	W	X	X	200.000	Środki własne gminy	U.M. Mikołów WFOŚ
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Inne możliwości zagospodarowania terenów przemysłowych						
Z. 1. Rozpoznanie możliwości wykorzystania gruntów odłogowanych i przemysłowych do upraw przeznaczonych na biopaliwa i biomasę	W		X	20.000	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów

C 8. Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

Priorytety ekologiczne:

P 1. Awarie w zakładach pracy

P 2. Kolizje drogowe, pożary, powodzie *

W – zadania własne,

K – zadania koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Awarie w zakładach pracy						
Z. 1. Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy	K	X	X	50.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Zakłady Przemysłowe
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Kolizje drogowe, pożary, powodzie						
Z. 1 Tworzenie jednostek specjalistycznych ratownictwa przy współudziale przeszkolonych i wykwalifikowanych kadr zakładowych	K	X		100.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Zakłady Przemysłowe
Z. 2. Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	K	X		150.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Inne gminy, Właściwy Zarząd Dróg

* zadania związane z ochroną przeciwpowodziową zostały opisane również w zadaniach Z.1 – Z.2. priorytetu P.1. celu C.2.

C 9. Edukacja ekologiczna *

Priorytety ekologiczne:

P. 1. Prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach

P. 2. Organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej

W – zadania własne, K – zadania koordynowane, X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane: do końca roku 2007, w perspektywie długoterminowej do 2015, lub w jednym i drugim interwale czasowym)

Nazwa zadania w zakresie edukacji ekologicznej	W / K	Do zrealizowania do roku 2007	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji (w przypadku zadań koordynowanych – udział gminy)	Źródła finansowania	Partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach						
Z. 1. Wprowadzenie do programów edukacji ekologicznej (dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych) elementów związanych z: ochroną: powietrza, wód, gleby, przyrody oraz prezentacją walorów i problemów (hałas, odpady) gminy	W,K	X		100.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Kuratorium Oświaty
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej						
Z. 1. Zorganizowanie międzygminnego centrum edukacji ekologicznej	W, K	X		30.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M.Mikołów-wykonawca, Starostwo Powiatowe - koordynator, Inne gminy - wykonawca
Z. 2. Wytyczenie i urządzenie ścieżek przyrodniczych na terenach Ś.O.B. , użytków ekologicznych, obszarów chronionych itp.	W,K	X	X	50.000	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	U.M. Mikołów, Inne gminy, Kuratorium Oświaty
Z. 3. Sygnalizowanie problemów związanych z ochroną środowiska środkom masowego przekazu (np.: lokalne gazety, tablice ogłoszeń, plakaty itp.)	W	X	X	2.000 / ROK	Środki własne, WFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska	U.M. Mikołów
Z. 4. Popularyzacja walorów przyrodniczo-kulturowych gminy poprzez wydanie publikacji zwartej.	W	X		50.000	Środki własne, WFOŚiGW, B.O.Ś	U.M. Mikołów

* edukacja ekologiczna powinna obejmować wszystkie cele, priorytety i zadania zawarte w Programie Ochrony Środowiska

3. HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

**Harmonogram uruchamiania środków finansowych dla zadań własnych
i koordynowanych z udziałem gminy**

Nazwa zadania	Zadania: własne – W koordynowan e – K	Środki finansowe w perspektywie czteroletniej				Łącznie w latach 2004-2007	Dofinansowanie	Źródło dofinansowania
		2004	2005	2006	2007			
C 1. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego (suma nakładów w latach 2004-2007 = 17.858.333)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Ograniczenie niskiej emisji								
Z. 1. Wdrożenie (wykonanie) projektu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy Mikołów (Energoexpert, 2001)	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Promocja ww. przedsięwzięcia oraz alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców gminy – w tym wspieranie indywidualnych zmian ogrzewania na ekologiczne	W	220.000	220.000	220.000	220.000	880.000	50%	WFOŚiGW
Z. 3. Opracowanie audytu energetycznego miasta – wyspecyfikowanie działań, które ograniczą koszty zaopatrzenia w ciepło (koszty, efekty termomodernizacji, określenie SPBT)	W	15.000	0	0	0	15.000	-	-
Z.4. Rozbudowa sieci (ciepłowniczej, gazowej, energetycznej) w miarę potrzeb	K,W	-	-	-	-	0	50%	WFOŚiGW
Z. 5. Modernizacja istniejącej sieci ciepłowniczej	W	300.000	300.000	300.000	300.000	1.200.000	-	-
Z. 6. Modernizacja układów zasilania (kotły, AKPiA, układy odpylania i układy napędowe urządzeń ciepłowniczych)	W	0	0	666.667	666.667	1.333.333	50%	WFOŚiGW
Z. 7. Budowa nowych budynków stanowiących mienie komunalne z zachowaniem zasad termoizolacji	W	600.000	600.000	600.000	600.000	2.400.000	50%	WFOŚiGW

Z. 8. Opracowanie programu poprawy powietrza atmosferycznego na terenie gminy Mikołów	W	30.000	0	0	0	30.000	50%	WFOŚiGW
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego								
Z. 1. Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Budowa, remonty i modernizacja dróg gminnych wg P.Z.P.	W	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	12.000.000	-	-
Z. 3. Wprowadzenie zmian w układzie komunikacyjnym gminy poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego i części ruchu samochodowego z obszarów o gęstej zabudowie (odpowiednie oznakowanie, progi zwalniające, montaż parkometrów)	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 4. Wykonanie opracowania dla weryfikacji (skanalizowania) ruchu i parkowanie na terenie całej gminy	W	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym								
Z. 1. Wykonanie badań promieniowania elektromagnetycznego w okolicach lokalizacji stacji przekaźnikowych P.T.K.	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 4. – Ograniczenie emisji przemysłowej (niska i wysoka)								
Z.1. Dokończenie identyfikacji emitorów, oraz stworzenie bazy danych i map dotyczących stanu powietrza atmosferycznego	K	0	0	0	0	0	50%	WFOŚiGW
Z.2. Współdziałanie w budowie wojewódzkiego systemu kontroli wnoszenia opłat środowiskowych	K	0	0	0	0	0	-	-
C 2. Racjonalna gospodarka wodna (suma nakładów w latach 2004-2007 = 20.140.000)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Ochrona przeciwpowodziowa								
Z. 1. Zagospodarowanie poszczególnych zlewni w sposób zapewniający ograniczenie ilości spływających wód	K	0	0	0	0	0	-	-

Z. 2. Wykonanie niezbędnych umocnień i zabezpieczeń w miejscach lokalnych podtopień (potoki: Promna i Jamna; w szczególności w sołectwach Borowa Wieś i Mokre)	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej								
Z. 1. Budowa oczyszczalni „Centrum” wraz z kolektorami zbiorczymi	W	1.800.000	2.700.000	3.600.000	900.000	9.000.000	70%	Fundusz Spójności
Z. 2. Wykonanie projektu i realizacja kanalizacji rozdzielczej dla dzielnic Reta i Goj	W	150.000	150.000	600.000	600.000	1.500.000	70%	Fundusz Spójności
Z. 3. Rozbudowa i dociążenie oczyszczalni „JET”	W	150.000	150.000	150.000	150.000	600.000	70%	Fundusz Spójności
Z. 4. Wykonanie projektu i realizacja oczyszczalni wraz z kanalizacją dla rejonu Kąty	W	0	0	0	0	0	70%	Fundusze Strukturalne
Z. 5. Budowa kanalizacji rozdzielczej dla dzielnicy Nowy Świat	W	0	324.000	405.000	81.000	810.000	70%	Fundusz Spójności
Z. 6. Wykonanie projektu i budowa kanalizacji rozdzielczej dla dzielnicy Mokre wraz z przepompowniami	W	0	0	0	0	0	70%	Fundusze Strukturalne
Z. 7. Wykonanie projektu i realizacja oczyszczalni „Bujaków Wschód” wraz z przepompowniami i kanalizacją rozdzielczą	W	0	240.000	1.200.000	960.000	2.400.000	70%	Fundusz Spójności
Z. 8. Wykonanie projektu i budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją dla sołectwa Bujaków Zachód	W	0	0	0	0	0	70%	Fundusze Strukturalne
Z. 9. Wykonanie projektu i realizacja rozbudowy kanalizacji dla dzielnicy Kamionki wraz z przepompowniami (zrzut ścieków na oczyszczalnię „Centrum”)	W	0	0	0	0	0	70%	Fundusze Strukturalne
Z. 10. Budowa kanalizacji rozdzielczej dla sołectwa Borowa Wieś wraz z przepompowniami i oczyszczalnią ściek.	W	1.116.000	2.232.000	1.674.000	558.000	5.580.000	70%	Fundusz Spójności

Z. 11. Wykonanie koncepcji odprowadzenia ścieków deszczowych wraz z ich podczyszczeniem dla terenów dla których brak odprowadzenia	W	0	0	0	250.000	250.000	-	-
Z. 12. Wspieranie instalowania przydomowych oczyszczalni ścieków dla indywidualnych gospodarstw	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 13. Identyfikacja podmiotów i działania na rzecz ograniczenia zrzutu ścieków przemysłowych do wód powierzchniowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Poprawa jakości wody pitnej								
Z. 1. Rozbudowa i zabezpieczenie ujęcia wody w Śmiłowicach dla zasilania w wodę sołectwa Bujaków	K	0	0	0	0	0	70%	Fundusz Spójności
Z. 2. Rozbudowa sieci wodociągowej sołectw: Paniowy i Bujaków	K	0	0	0	0	0	70%	Fundusz Spójności
Z. 3. Rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej w miarę potrzeb	K	0	0	0	0	0	70%	Fundusz Spójności
Z. 4. Adaptacja i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej i rozdzielczej (w tym wymiana rur azbestowych)	K	0	0	0	0	0	70%	Fundusz Spójności
Z. 5. Zabezpieczenie sieci (istniejących i nowobudowanych) zaopatrzenia w wodę przed szkodami górniczymi	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 4. – Regulacja stosunków wodnych na terenie gminy								
Z. 1. Odwodnienie i melioracja terenów narażonych zalewaniem i nadmiernym retencjonowaniem wody w związku ze szkodami górniczymi	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Wykonanie opracowania, które pozwoli sklasyfikować tereny o zachwianych stosunkach wodnych (współdział kopalń)	K	0	0	0	0	0	-	-

Z. 3. Regulacja stosunków wodnych (pozostałe tereny nie objęte szkodami górnictwami)	K	0	0	0	0	0	-	-
C 3. Poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalni (suma nakładów w latach 2004-2007 = 138.000)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Ochrona wierzchniej warstwy gleb								
Z. 1. Objęcie ochroną terenów niezdegradowanych poprzez nielokowanie inwestycji uciążliwych na korzyść walorów przyrodniczych i rekreacyjnych	W	10.000	10.000	10.000	10.000	40.000	-	-
Z. 2. Rewitalizacja terenów objętych oddziaływaniem szkod górnictwami	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Przywrócenie wartości użytkowych gleb								
Z. 1. Rozpoznanie i podjęcie działań dotyczących problemu zanieczyszczeń obszarowych, głównie z terenów przemysłowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Kontynuacja wapnowania, magnezowania gleb oraz zwiększenie nawożenia organicznego	W	8.000	8.000	8.000	8.000	32.000	-	-
Z. 3. Zalesienia i zatrawienia gruntów odłogowanych, w tym zwalczanie chwastów (ochrona krajobrazu)	W	3.000	3.000	3.000	3.000	12.000	-	-
Z. 4. Prowadzenie okresowych badań gleb w odpowiednich interwałach czasowych	W	0	0	0	20.000	20.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Racjonalna gospodarka rolna								
Z. 1. Wspomaganie działalności rolniczej, uwzględniającej normy ekologiczne – szkolenia rolników	W	6.000	6.000	6.000	6.000	24.000	-	-
Z. 2. Poprawa struktury agrarnej poprzez scalanie gruntów	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 4. - Racjonalna gospodarka kopaliniami								
Z. 1. Ochrona przed nieracjonalną eksploatacją rozpoznanych złóż kopalni – odpowiednie wpisy do PZP	W	2.500	2.500	2.500	2.500	10.000	-	-

C 4. Zmniejszenie uciążliwości hałasu (suma nakładów w latach 2004-2007 = 42.000)

Zadania w ramach priorytetu P.1 i P.2								
Z. 1. Opracowanie programu ochrony przed hałasem	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Wykonanie niezbędnych map akustycznych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 3. Ustanowienie stref ciszy na obiektach i obszarach proponowanych do objęcia ochroną (użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary ochrony lokalnej)	W	7.500	7.500	7.500	7.500	30.000	-	-
Z. 4. Minimalizacja emisji hałasu poprzez budowę ekranów akustycznych i pasów zieleni wzdłuż najbardziej uciążliwych ciągów komunikacyjnych (w odcinkach z wykonaną infrastrukturą towarzyszącą) tj.: droga krajowa 81 (Katowice - Mikołów – Skoczów), droga krajowa 44 (Tychy – Mikołów – Gliwice).	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 5. Stosowanie nowoczesnych nawierzchni do budowy nowych dróg, ulic i parkingów	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 6. Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 7. Wydzielenie terenów pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej, rzemieślniczej itp. (potencjalne źródła hałasu)	W	3.000	3.000	3.000	3.000	12.000	-	-
Z. 8. Stworzenie bazy danych (monitoring) o obiektach przemysłowych i źródłach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska	K	0	0	0	0	0	-	-

C 5. Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych (suma nakładów w latach 2004-2007 = 360.000)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Ochrona i renaturalizacja ekosystemów								
Z. 1. Utworzenie projektowanego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Doliny rzeki Kłodnicy	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 2. Wspieranie i koordynowanie działań na rzecz utworzenia Śląskiego Ogrodu Botanicznego	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 3. Kontrola inwestycji na terenie przewidzianym do objęcia otuliną ochronną wokół Śląskiego Ogrodu Botanicznego	W	5.000	5.000	5.000	5.000	20.000	-	-
Z. 4. Utworzenie użytku ekologicznego: „Dolina Promny”	W	0	15.000	0	0	15.000	-	-
Z. 5. Poszerzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jamna”	W	10.000	0	0	0	10.000	-	-
Z. 6. Przeprowadzenie zalesień na terenach antropogenicznych wg P.Z. P. gminy	W	12.500	12.500	12.500	12.500	50.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Ochrona elementów przyrody ożywionej								
Z. 1. Objęcie ochroną prawną drzew (w postaci pomników przyrody) wg wykazu z P.Z.P	W	50.000	50.000	0	0	100.000	-	-
Z. 2. Objęcie ochroną prawną dwóch alei drzew ze względu na ich walory przyrodnicze: aleja przy ul. M. Curie-Skłodowskiej, aleja przy ul. Reta Śmiłowicka	W	50.000	0	0	0	50.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych								
Z. 1. Utworzenie (na poziomie P.Z.P.) czytelnej i klarownej linii zadrzewień i zalesień na terenie gminy	W	15.000	0	0	0	15.000	-	-
Z. 2. Prowadzenie akcji zadrzewieniowych na terenie gminy (np. akcja „Posadź własne drzewo”).	W	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	-	-
C 6. Racjonalna gospodarka odpadami (suma nakładów w latach 2004-2007 = 7.720.000)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Likwidacja dzikich składowisk odpadów								

Z.1. Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk	W	20.000	20.000	20.000	20.000	80.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Rozwój selektywnej zbiórki odpadów								
Z. 1. Rozbudowa i doskonalenie selektywnej zbiórki odpadów	W	50.000	75.000	75.000	50.000	250.000	-	-
Z. 2. Zwiększenie ilości strumieni zbieranych selektywnie (AGD, elektryczne i elektroniczne, budowlane)	W	70.000	70.000	70.000	70.000	280.000	-	-
Z.3. Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami opakowaniowymi	W	65.000	0	0	0	65.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. – Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych								
Z.1.Organizacja systemu zbiórki odpadów biodegradowalnych z gospodarstw domowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.2.Budowa kompostowni (w ramach ZPO)	W	50.000	200.000	150.000	100.000	500.000	70%	NFOSiGW
Zadanie w ramach priorytetu P. 4. – Wdrażanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi								
Z.1. Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.2. Organizacja gospodarki odpadami zawierającymi azbest w tym (inwentaryzacja stanu technicznego obiektów i instalacji)	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.3. Udział w przygotowaniu powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.4. Sporządzenie gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	W	17.500	17.500	0	0	35.000	-	-
Zadanie w ramach priorytetu P. 5. – Gospodarka odpadami przemysłowymi z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy								
Z.1.Zagospodarowanie odpadów przemysłowych powstających na terenie gminy, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem w tym zakresie	K	0	0	0	0	0	-	-

Z.2. Rozpoznanie stanu gospodarki odpadami w małych i średnich podmiotach gospodarczych (w tym odpadami niebezpiecznymi)	W	2.500	2.500	2.500	2.500	10.000	-	-
Z.3. Pomoc w organizacji systemu zbiórki, gromadzenia i transportu odpadów powstających w MŚP	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadanie w ramach priorytetu P. 6. – Budowa Zakładu Przeróbki Odpadów								
Z.1. Realizacja inwestycji	W	975.000	1.950.000	1.950.000	1.625.000	6.500.000	50%	NFOŚiGW
C 7. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych (suma nakładów w latach 2004-2007 = 2.790.000)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Rekultywacja terenów przemysłowych								
Z.1. Likwidacja niecek obniżeniowych pochodzenia górniczego w sposób nieszkodzący środowisku	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.2. Kontynuacja rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska skały płonnej KWK Halemba	K	0	0	0	0	0	-	-
Z.3. Likwidacja wyrobiska pocegielnianego przy ul. Żwirki i Wigury.	W	90.000	90.000	90.000	90.000	360.000	-	-
Z. 4. Rekultywacja Składowiska Odpadów Komunalnych w Mokrem wraz z monitoringiem	W	470.000	470.000	470.000	470.000	1.880.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. – Tworzenie parków, terenów zielonych i miejsc wypoczynkowo-rekreacyjnych								
Z. 1. Kontynuacja rewaloryzacji Parku Miejskiego Planty (Duże i Małe)	W	6.667	6.667	6.667	6.667	26.667	-	-
Z. 2. Realizacja skwerów zieleni urządzonej przy ul. Dzieńdziela i przy ul. Klonowej	W	6.000	6.000	6.000	6.000	24.000	-	-
Z. 4. Objęcie ochroną punktów i ciągów widokowych z przedpolami (na poziomie P.Z.P)	W	5.000	5.000	0	0	10.000	-	-
Z. 5. Renowacja i zagospodarowanie obiektów zabytkowych	K	50.000	50.000	50.000	50.000	20.000	-	-

Z. 6. Dopuszczenie osiedli wielorodzinnych w zieleń urządzonej	W	30.000	30.000	30.000	30.000	120.000	-	-
Z. 7. Budowa i tworzenie nowych tras rowerowych (w uzgodnieniu z administratorami terenów): w sołectwach Bujaków i Borowa Wieś, łączących Mikołów z gminami sąsiednimi, wydzielenie pasów rowerowych przy drogach gminnych, inne	W, K	10.000	10.000	10.000	10.000	40.000	-	-
Z. 8. Wprowadzenie zapisów (na poziomie P.Z.P.) wymuszających na inwestorach określony udział powierzchni biologicznie czynnych, dokładnie określony na etapie koncepcji i projektów	W	30.000	0	0	0	30.000	-	-
Z. 9. Rewaloryzacja Parku Mokre	W	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 3. - Inne możliwości zagospodarowania terenów przemysłowych								
Z. 1. Rozpoznanie możliwości wykorzystania gruntów odłogowanych i przemysłowych do upraw przeznaczonych na biopaliwa i biomasę	W	0	0	0	0	0	-	-
C 8. Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska (suma nakładów w latach 2004-2007 = 0.0)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. - Awarie w zakładach pracy								
Z. 1. Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy	K	0	0	0	0	0	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Kolizje drogowe, pożary, powodzie								
Z. 2. Tworzenie jednostek specjalistycznych ratownictwa przy współudziale przeszkolonych i wykwalifikowanych kadr zakładowych	K	0	0	0	0	0	-	-
Z. 3. Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	K	0	0	0	0	0	-	-

C 9. Edukacja ekologiczna (suma nakładów w latach 2004-2007 = 53.500)								
Zadania w ramach priorytetu P. 1. – Prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach								
Z. 1. Wprowadzenie do programów edukacji ekologicznej (dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych) elementów związanych z: ochroną: powietrza, wód, gleby, przyrody oraz prezentacją walorów i problemów (hałas, odpady) gminy	W,K	5.000	5.000	0	0	10.000	-	-
Zadania w ramach priorytetu P. 2. - Organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej								
Z. 1. Zorganizowanie międzygminnego centrum edukacji ekologicznej	W, K	2.250	2.250	0	0	4.500	50%	WFOSiGW
Z. 2. Wytyczenie i urządzenie ścieżek przyrodniczych na terenach Ś.O.B. , użytków ekologicznych, obszarów chronionych itp.	W,K	1.500	1.500	1.500	1.500	6.000	50%	WFOSiGW
Z. 3. Sygnalizowanie problemów związanych z ochroną środowiska środkom masowego przekazu (np.: lokalne gazety, tablice ogłoszeń, plakaty itp.)	W	2.000	2.000	2.000	2.000	8.000	-	-
Z. 4. Popularyzacja walorów przyrodniczo-kulturowych gminy poprzez wydanie publikacji zwartej.	W	12.500	12.500	0	0	25.000	50%	WFOSiGW

4. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH

Analiza ekonomiczno – finansowa budżetów gmin jest nieodłączną częścią Programu Ochrony Środowiska, gdyż możliwości finansowania zadań infrastrukturalnych z budżetów powiatów są ograniczone, a zadania inwestycyjne, które stoją przed samorządami są bardzo duże. Stan środowiska przyrodniczego w Polsce ulega jednak stopniowej poprawie dzięki wzrostowi nakładów inwestycyjnych na jego ochronę. Przeznaczenie środków w budżecie na daną inwestycję jest bardzo ważnym elementem planowania, gdyż samorząd finansuje różne sfery życia społeczności lokalnej. Mając świadomość znaczenia planowanych inwestycji dla poprawy stanu środowiska naturalnego stwierdza się, że wielkość projektowanych zamierzeń daleko wykracza poza możliwości finansowe, stąd też realizacja wnioskowanych zadań jest możliwa wyłącznie przy wspomaganiu ich wykonywania ze źródeł zewnętrznych.

Dla gmin dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych.

Osiągane przez Polskę coraz lepsze wyniki w ochronie środowiska są w dużej mierze efektem funkcjonującego systemu finansowania przedsięwzięć proekologicznych. Podstawę tego systemu stanowią przede wszystkim instytucjonalne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W dobie naszego członkostwa w Unii Europejskiej podstawowe znaczenie nabierają fundusze strukturalne.

W zakresie ochrony środowiska, rozwoju regionalnego i rozwoju wsi funkcjonują m. in.: takie organizacje i fundusze jak:

- NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – największa instytucja finansująca przedsięwzięcia ochrony środowiska o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym w Polsce,
- WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – dofinansowuje zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej z uwzględnieniem celów określonych w ustawie z dnia 27.04.2001 roku. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. nr 62 poz. 627 z 2001r.), Polityce Ekologicznej Państwa,
- FUNDACJA EKOFUNDUSZ – Fundacja finansująca projekty ekologiczne o znaczeniu ogólnokrajowym i szerszym ze środków pochodzących z ekokonwersji polskiego zadłużenia,
- GLOBAL ENVIRONMENTAL FACILITY – światowa organizacja o charakterze kapitałowego funduszu celowego na rzecz ochrony środowiska,
- PROGRAM WWF DLA POLSKI – krajowe przedstawicielstwo międzynarodowej organizacji World Wild Fund,
- NARODOWA FUNDACJA OCHRONY ŚRODOWISKA - fundacja zajmująca się opracowywaniem ekspertyz w zakresie ochrony środowiska oraz edukacją ekologiczną,
- FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA – Fundacja promuje działania na rzecz ekorozwoju,

- REGIONALNE CENTRUM EKOLOGICZNE NA EUROPE ŚRODKOWĄ I WSCHODNIĄ – wspomaga swobodną wymianę informacji oraz udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska,
- PROGRAM PHARE – największy z programów przedakcesyjnych, wspierający rozwój regionalny,
- SAPARD – program przedakcesyjny Unii Europejskiej przeznaczony na rozwój terenów wiejskich.

Dostępne na rynku formy finansowania inwestycji ekologicznych dzieli się na:

- kredyty, pożyczki, obligacje, leasing,
- udziały kapitałowe – akcje i udziały w spółkach,
- dotacje.

W polityce finansowej wielu gmin i powiatów zauważa się dużą ostrożność budżetową, wyrażającą się niewykorzystaniem możliwości realizacji zadań ze źródeł zewnętrznych. Rachunek ekonomiczny wykazuje jednak, iż w naszych warunkach efektywność prowadzenia inwestycji wymaga nie tylko angażowania wysokich środków własnych, ale także aktywnej polityki pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania. Wsparcie tymi środkami powinno umożliwić m.in. utrzymywanie poziomu opłat za usługi komunalne na akceptowalnym społecznym poziomie.

5. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Zarządzanie środowiskiem realizowane zgodnie z zasadami Zrównoważonego Rozwoju, posługuje się określonymi instrumentami o charakterze prawnym, finansowym i społecznym. Instrumenty te mają charakter uniwersalny, a ich zastosowanie ma miejsce na poszczególnych szczeblach administracyjnych.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżniamy: dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Proces zarządzania środowiskiem spoczywa na władzach lokalnych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem miasta Mikołów przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu jego realizacji.

Partnerzy – podmioty realizujące Program nie stanowią grupy jednorodnej. Należą do nich m.in. struktury administracyjne władz samorządowych obszaru. Do nich należy bezpośrednie zarządzanie Programem. Władze miasta pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji.

Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne. Pożądane jest, aby władze pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój gmin oraz funkcje kreującą działania ukierunkowane na poprawę środowiska. Inną grupą są partnerzy wykonujący zadania Programu, a jeszcze inną społeczność lokalna będąca zarazem beneficjentem jego rezultatów.

6.1. Struktura organizacyjna zarządzania Programem

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument realizacji prawa miejscowego (gminy powiatu) pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Samorząd posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Nie mniej ważnym jest wewnętrzny system usprawnień związanych z przepływem informacji i kompletnością decyzji administracyjnych wydawanych na szczeblu gminy.

W przypadku braku wydzielonego stanowiska lub zespołu zajmującego się rzeczywistą realizacją Programu, celowe jest wyznaczenie koordynującego jego realizację wydziału. Pozwoli to na wykorzystanie prostych rezerw, a w rezultacie umożliwi osiągnięcie efektów ekologicznych przy stosunkowo niskich nakładach.

Jednym z niezbędnych elementów umożliwiających efektywne zarządzanie Programem jest system monitorowania Programu.

Monitoring

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ochrony środowiska w gminie. Oznacza to konieczność monitorowania zmian zachodzących w gminie poprzez regularne ocenianie stopnia jego realizacji w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań, przyjętych celów, a także ustalania rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.

Ostatnim elementem tej analizy jest ustalenie przyczyn ujawnionych rozbieżności. Cykliczność oceny zakłada okres dwóch lat. Niezależnie od tego, monitorowanie Programu odbywać się będzie poprzez roczną ocenę wykonania założonego na wskazane działania budżetu. Należy przyjąć, że aktualizacja polityki długookresowej odbywać się będzie co cztery lata.

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy przyjąć uporządkowany system mierników jego efektywności.

Mierniki te dzielą się na trzy zasadnicze grupy:

- 1 mierniki ekonomiczne,
- 2 ekologiczne,
- 3 społeczne (świadomości społecznej).

Mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji ochrony środowiska przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty ekologiczne. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

W grupie mierników ekologicznych znajdują się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji.

Miernikami będą:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych,
- wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych,
- powierzchnia lasów na 1 mieszkańca,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- powierzchnia terenów zdegradowanych,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska.

Mierniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
- stopień uspołecznienia procesów decyzyjnych (ilość i rodzaje interwencji społecznej),
- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej (akcje, kampanie, udział mediów lokalnych, zaangażowanie różnych grup/społeczności),
- ilość działań prawnych (procesów) odszkodowawczych związanych ze zniszczeniami środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajach wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki ochrony środowiska w gminie. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich agregacji, a następnie interpretacji.

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Gmina Miejska Mikołów położona jest w środkowej części województwa śląskiego. Od północy graniczy z Rudą Śląską i Gierałtovicami, od północnego wschodu z Katowicami, od południowego wschodu z gminą Tychy, od południa z gminą Wry i Łaziska, od południowego zachodu z Orzeszem, a od zachodu z gminą Ornontowice. Zajmuje powierzchnię ok. 81 km², obejmujących śródmieście oraz 5 sołectw: Bujaków, Borowa Wieś, Mokre, Paniowy i Śmiłowice. Gminę zamieszkuje ok. 38 tys. mieszkańców. Gmina znajduje się na obszarze Wyżyny Śląskiej.
2. Deniwelacje terenu w obrębie gminy wynoszą 70 m. Najwyższe wzniesienie na terenie gminy osiąga 380 m n.p.m. Wzgórza gminy są wypiętrzaniem starego podłoża karbońskiego.
3. Dominują tu gleby średniej jakości, głównie bielicowe, gliniaste i słabogliniaste, powstałe z utworów karbońskich, glin zawałowych i piasków.
4. Sieć hydrograficzna jest stosunkowo słabo rozwinięta. Niemal cały obszar gminy należy do dorzecza Odry. Odwadniany jest przez II i III rzędowe potoki. Zlewnia Wisły w granicach administracyjnych Mikołowa to cieki w swoim początkowym stadium. Cieki powierzchniowe gminy mają dobrze wykształcone doliny i nie tworzą zalewisk. Cieki powierzchniowe należą do wód silnie zanieczyszczonych, głównie ze względu na zrzuty wód kopalnianych i nieuregulowaną gospodarkę wodno-ściekową z terenów mieszkalnych. Skażenia wód podziemnych posiadają podobną genezę.
5. Oprócz lokalnych zastoisk wodnych na terenie gminy nie występują zagrożenia powodziowe.
6. Mikołów położony jest w korzystnym topoklimacie (formy wypukłe, wyniesione ponad dna dolin), odznaczającym się dobrym nasłonecznieniem, korzystnymi warunkami przewietrzania uwalniającymi od powstawania zastoisk powietrza i zalegania mgieł
7. Zanieczyszczenia powietrza są wynikiem niskiej emisji, emisji z zakładów przemysłowych oraz emisji pochodzącej od ciągów komunikacyjnych (dobrze rozwinięta sieć dróg).
8. Podstawowymi źródłami hałasu są ciągi komunikacyjne i działalność przemysłowa.
9. Pomimo dużego przekształcenia antropogenicznego gminy na jej terenie stwierdzono występowanie wielu cennych gatunków fauny i flory oraz ich siedlisk.
10. Na terenie gminy bardzo niekorzystny wpływ na środowisko wywiera przemysł górniczy – obniżenia terenu, nadmierny hałas, zmiany warunków hydrogeologicznych.
11. W celu poprawy i zachowania cennych elementów środowiska został wykonany Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Mikołów. Dokumenty te są zgodne z polityką ekologiczną państwa, województwa i powiatu.
12. W niniejszej pracy dokonano analizy budżetowej gminy Mikołów na podstawie sprawozdań z budżetów na lata 2000-2002 i planu na rok 2003. Określono również prognozę na lata 2004 – 2007. Z analizy tej wynika, że wydatki na ochronę środowiska w perspektywie czteroletniej i długoterminowej (do roku 2015) przekraczają możliwości finansowe gminy, stąd konieczne jest pozyskanie środków zewnętrznych, głównie pomocowych z UE.
13. Program Ochrony Środowiska oprócz aktualnego stanu środowiska oraz zasobów naturalnych, zawiera długoterminową i krótkoterminową politykę ochrony środowiska dla poszczególnych jego elementów w postaci celów, priorytetów i zadań (zadania własne i koordynowane) oraz ich szacunkowe koszty wdrożenia – rozdział 2.1 (tabela zbiorcza) oraz rozdział 3 – harmonogram uruchamiania środków finansowych. Obejmuje swym zakresem działania z następujących dziedzin: poprawa jakości powietrza

atmosferycznego, racjonalna gospodarka wodna, poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopaliny, zmniejszenie uciążliwości hałasu, zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych, racjonalna gospodarka odpadami, zagospodarowanie terenów zdegradowanych, przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, edukacja ekologiczna.

14. Częścią Programu Ochrony Środowiska jest Plan Gospodarki Odpadami. Stanowi osobne opracowanie i zawiera: ilość, rodzaj i źródła powstających odpadów, prognozowane zmiany w gospodarce odpadami, działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów oraz system monitoringu i harmonogram uruchamiania środków finansowych.
15. Niniejszy Program Ochrony Środowiska zawiera również wskazówki dotyczące pozyskiwania środków i partnerów do realizacji poszczególnych zadań oraz sposób zarządzania Programem.
16. Niniejsze opracowanie jest dokumentem strategicznym, który powstał przy współdziałaniu Władz Gminy oraz Podmiotów zainteresowanych ochroną środowiska oraz zachowaniem jego cennych elementów.

LITERATURA

1. Biuro Rozwoju miasta Katowice. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów. Tom I. Diagnoza stanu istniejącego*. Mikołów. Grudzień 1998r.
2. Biuro Rozwoju miasta Katowice. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów. Tom II. Analiza o ocena stanu funkcjonowania i rozwoju gminy*. Mikołów, maj 1999r.
3. Biuro Rozwoju miasta Katowice. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów. Tom III zadania polityki przestrzennej i gospodarczej – uwarunkowania rozwoju gminy*. Mikołów, maj 1999r.
4. Biuro Rozwoju miasta Katowice. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów. Tom IV – Ustalenia studium*. Mikołów, sierpień 1999r.
5. Biuro Rozwoju miasta Katowice. *Studium uwarunkowań konserwatorskich dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Mikołów*. Grudzień 1998r.
6. Biuro Usług Technicznych. *Opracowanie najlepszej lokalizacji wysypiska przemysłowego w Mikołowie*. Październik 1992r.
7. CITEC S.A. *Raport oddziaływania na środowisko Zakładu Przeróbki Odpadów w Mikołowie*. Katowice, 2002r.
8. Firma Projektowa „Bogacz”. *Plan zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów. Tom II. Analiza zasobów i uwarunkowania rozwoju gminy*. Mikołów, styczeń 2001r.
9. Klimek; Starkel: *Geomorfologia Polski*. PWN. Warszawa 1972. T. I.
10. Kondracki: *Geografia Polski, mezoregiony fizyczno – geograficzne*. PWN. Warszawa 1994.
11. Krysowska: *Objaśnienia do szczegółowej Mapy Geologicznej Polski*. Wyd. Geol. Warszawa 1967.
12. Pracownicy naukowo–dydaktyczni Uniwersytetu Śląskiego. *Waloryzacja przyrodnicza wraz ze wskazaniem do planu ochrony dla proponowanych stanowisk dokumentacyjnych przyrody na terenie miasta Mikołów*.
13. Przedsiębiorstwo Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „Eco-Invest-Consult”. *System gospodarki odpadami na terenie Związku Komunalnego projektowanego powiatu mikołowskiego. Raport przejściowy nr 1*. Lipiec, 1997r.
14. Przedsiębiorstwo Produkcyjno Badawcze sp. z o.o. „Inter Eko”: *Opinia hydrologiczna dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołów*. Katowice 1999r.
15. Śląska Wojewódzka stacja sanitarno – epidemiologiczna w Katowicach: *Zanieczyszczenie atmosfery w województwie śląskim w latach 1999 – 2000*. Katowice 2001.
16. GIG w Katowicach. *Program Ochrony Środowiska dla gminy Bieruń*. Katowice, 2003.
17. *Środowisko przyrodnicze Mikołowa. Stan – zagrożenia – kształtowanie*. Polski Klub Ekologiczny. Katowice, Mikołów, 2003.
18. *Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Mikołów na lata 2000 – 2002 i perspektywa na rok 2003*. Urząd Miasta w Mikołowie, (mszp.)
19. Rożkowski A., Rudzińska-Zapaśnik T., Siemiński A: *Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia*. PIG, Warszawa 1997r.
20. Biblioteka SzkołyEksploatacji Podziemnej. *Vademecum górnictwa i geologia, energetyka, hutnictwo*. Kraków, 2002/2003.